

JÄRVENPÄÄN LEPOLAN-RISTINUMMEN YLEINEN KAKSIVAIHEINEN
ARKKITEHTUURIKILPAILU

ARVOSTELUPÖYTÄKIRJA

Järvenpään kaupunki
31.8.2007

SISÄLLYSLUETTELO

1. KILPAILUJÄRJESTELYT.....	3
Kilpailun tausta.....	3
Kilpailun järjestäjä, luonne ja tarkoitus.....	3
Osallistumisoikeus.....	3
Palkintolautakunta.....	3
Työvaliokunta.....	4
Asiantuntijat.....	4
Kilpailun säännöt ja ohjelman hyväksyminen.....	4
Kilpailun kieli.....	4
Kilpailun kulku.....	4
Kilpailun ensimmäinen vaihe.....	4
Näyttely.....	4
Kilpailun toinen vaihe.....	5
2. KILPAILUTEHTÄVÄ.....	5
Kilpailutehtävän tausta.....	5
Kilpailualue.....	6
Kilpailun tavoitteet.....	13
Kilpailuohjelmassa annetut suunnitteluohjeet.....	13
Kilpailuehdotusten arvosteluperusteet.....	16
3. KILPAILUEHDOTUKSET.....	16
4. YLEISARVOSTELU.....	17
Ensimmäinen vaihe.....	17
Toinen vaihe.....	20
5. EHDOTUSKOHTAISET ARVOSTELUT.....	21
Yläluokka, kilpailun toiseen vaiheeseen valitut ehdotukset.....	21
Muut yläluokan ehdotukset.....	31
Keskiluokka.....	34
Alaluokka.....	40
6. KILPAILUN TULOS.....	45
Palkinnot, lunastukset ja kunniamaininnat.....	45
Suositus jatkotoimenpiteistä.....	46
Arvostelupöytäkirjan varmennus.....	47
Nimikuorten avaus.....	48
7. KILPAILUEHDOTUKSET, LUETTELO.....	49
KUVAT.....	50
LIITE.....	62

1. KILPAILUJÄRJESTELYT

Kilpailun tausta

Järvenpään kaupunki, jossa on noin 37.000 asukasta, sijaitsee noin 40 kilometriä pohjoiseen Helsingistä Tampereen rautatien ja Lahden moottoritien varrella. Helsinki-Vantaan lentoasemalle on noin 20 minuutin ajomatka. Kilpailualue sijaitsee Järvenpään keskustan eteläpuolella, osa siitä valtakunnallisesti merkittävässä Tuusulanjärven kulttuuriympäristössä. Alueen mittavat maisemalliset ja kulttuuriympäristöarvot tekevät alueen jatkokaavoituksesta haasteellisen tehtävän. Kilpailun lähtökohtana oli kaupungin uusi yleiskaava. Kilpailualueen jatkokaavoitus edellyttää onnistunutta maanhankintaa sekä eri osapuolten ja intressitahojen hyväksymien kaavoituslähtökohtien löytämistä. Kilpailualueen maanhankinta on vireillä lunastusmenettelyn kautta.

Kilpailun järjestäjä, luonne ja tarkoitus

Järvenpään kaupunki järjesti yleisen, kaksivaiheisen arkkitehtuurikilpailun Järvenpään Lepolan—Ristinummen alueen suunnittelusta. Kilpailun tarkoituksena oli hahmottaa Lepolan—Ristinummen kasvusuunnan ratkaisuja erityisesti kulttuuriympäristön ja yhdyskuntarakenteen kannalta ja kehittää laadukkaita asutokorttelisuunnitelmia. Kilpailuehdotuksilta odotettiin asiantuntevaa otetta kaupunkisuunnittelussa, maisemasuunnittelussa, asutusuunnittelussa, kulttuuriympäristön ja sosiaalisen ympäristön suunnittelussa sekä kaupunkitekniikassa ja melusuojauksessa.

Osallistumisoikeus

Kilpailu oli avoin kaikille Euroopan Unionin ja sen hankintalainsäädännön piiriin kuuluvien maiden kansalaisille voimassa olevien lakien ja sopimusten mukaisesti. Osallistujilta edellytettiin oikeutta harjoittaa arkkitehdin ammattia omassa maassaan.

Palkintolautakunta

Palkintolautakuntaan kuuluivat kilpailun järjestäjän nimeäminä:

Ari Åberg, kaupunginvaltuuston puheenjohtaja, palkintolautakunnan puheenjohtaja

Rauha-Maria Mertjärvi, kaupunginvaltuuston 2. varapuheenjohtaja

Pentti Tuovinen, teknisen lautakunnan puheenjohtaja, tekniikan tohtori, arkkitehti SAFA

Erkki Kukkonen, kaupunginjohtaja

Markku Utti, apulaiskaupunginjohtaja, DI

Pentti Karhu, tekninen johtaja, DI

Ilkka Holmila, kaupunginarkkitehti, arkkitehti SAFA

sekä Suomen Arkkitehtiliiton nimeäminä

Jesse Anttila, arkkitehti SAFA ja

Päivi Saloranta, asemakaava-arkkitehti, Hämeenlinnan kaupunki, arkkitehti SAFA.

Palkintolautakunnan sihteerinä toimivat arkkitehti Seppo Itkonen ja asemakaava-arkkitehti Terttu-Elina Wainio.

SAFA:n kilpailusääntöjen mukaisia ammattihenkilöitä olivat Pentti Tuovinen, Markku Utti, Pentti Karhu, Ilkka Holmila, Jesse Anttila ja Päivi Saloranta.

Työvaliokunta

Palkintolautakunta muodosti keskuudestaan valmistelevan työvaliokunnan, jonka puheenjohtajana oli Ilkka Holmila, jäseninä Pentti Tuovinen, Jesse Anttila ja Päivi Saloranta sekä sihteerinä Terttu-Elina Wainio.

Asiantuntijat

Palkintolautakunnan pysyviksi asiantuntijoiksi kutsuttiin tekninen johtaja Jyrki Mattila (Hyvinkään kaupunki), tutkija Sinikka Joutsalmi (Museovirasto) sekä maisema-arkkitehti Marja Mikkola (MA-arkkitehdit). Liikenne- ja kunnallistekniikkakysymyksissä palkintolautakunta on kuullut Järvenpään kaupungin teknisen toimialan kaupunkiympäristön asiantuntijoita (suunnittelupäällikkö Armas Vihanto, suunnitteluinsinööri Jere Keskinen, katupäällikkö Tero Pyssysalo, suunnitteluhortonomi Marko Vuorinen, hankeinsinööri Heli Randell sekä kilpailun 1. vaiheessa liikenneinsinööri Eino Ikonen ja 2. vaiheessa liikenneinsinööri Veli-Pekka Saresma). Asiantuntijat ja palkintolautakunnan sihteerit eivät osallistuneet päätöksentekoon.

Kilpailun säännöt ja ohjelman hyväksyminen

Kilpailussa noudatettiin Suomen Arkkitehtiliiton kilpailusääntöjä. Kilpailuohjelma liitteineen oli järjestäjän, palkintolautakunnan ja Suomen Arkkitehtiliiton kilpailuvaliokunnan hyväksymä.

Kilpailun kieli

Kilpailussa käytettävät kielet olivat suomi ja englanti.

Kilpailun kulku

Kilpailun ensimmäinen vaihe

Järvenpään Lepolan—Ristinummen yleinen, kaksivaiheinen arkkitehtuurikilpailu julistettiin 19.6.2006. Kilpailuohjelma ja kilpailun liiteasiakirjat olivat haettavissa 19.6.2006 lähtien maksutta Järvenpään kaupungin internet-sivuilta. Painettu kilpailuohjelma oli saatavissa myös Järvenpään kaupungin teknisen keskuksen palvelupisteestä ja Suomen Arkkitehtiliiton toimistosta. Suunnitteluasiakirjat olivat saatavissa myös cd-levyllä Järvenpään kaupungin teknisen keskuksen palvelupisteestä.

Kilpailijoilla oli oikeus tehdä ohjelmaa koskevia kirjallisia kysymyksiä. Palkintolautakunnalle toimitettiin määräaikaan mennessä kolme kysymystä. Kysymykset ja vastaukset julkaistiin Järvenpään kaupungin internet-sivuilla 15.8.2006. Kysymykset ja vastaukset olivat saatavissa myös Suomen Arkkitehtiliiton toimistosta.

Kilpailun ensimmäinen vaihe päättyi 2.10.2006. Kilpailuun saapui 33 ehdotusta. Jokainen ehdotus tarkastettiin, luetteloiitiin ja numeroitiin avausjärjestyksessä. Samalla ehdotusten lähetyspäivämäärät tarkistettiin. Kaikki saapuneet ehdotukset sisällytettiin mukaan kilpailuun.

Näyttely

Ensimmäisen vaiheen ehdotukset asetettiin näytteille Järvenpäässä 17.—22.11.2006. Näyttelyssä ehdotukset oli jaettu alustavasti kolmeen arvosteluryhmään, mutta jatkoon ehdolla olleita

ehdotuksia ei paljastettu. Yleisöllä oli mahdollisuus esittää mielipiteensä ehdotuksista ja ne olivat palkintolautakunnan käytettävissä 1. vaiheen ratkaisua tehtäessä.

Näyttelyssä kävi 261 vierasta, jotka jättivät 131 mielipidelomaketta. Näyttely sai myös julkisuutta, kun paikallislehdissä oli näyttelyn aikana useita kirjoituksia aiheesta. Viereisen yhteiskoulun oppilaita tutustui näyttelyyn kuvaamataidon opettajan johdolla. Yleisön suosikkeja äänestyksessä olivat ehdotukset Milky Way (11), Fuller (10) ja Leporanka (12).

Mielipidelomakkeissa tiedusteltiin ehdotusten ongelmia ja tärkeimmiksi koettuja asioita Lepolan—Ristinummen rakentamisessa. Vastaajat arvelivat rakennusten sijaitsevan liian lähellä rataa melun kannalta, mutta toisaalta meluvallien ja -muurien estävän näkymiä. Ongelmallisiksi mainittiin keskustaan suuntautuva liikenne, ruuhkautuminen, pysäköinnin hallinta ja jalankulun hajautuminen pienille poluille. Vastaajien mielestä rakentamisen pilkkominen pieniin osiin tuottaisi ahtaita viheralueita. Viheralueet toivottiin rakennettavan puistoiksi tai tulevan muuten hoidetuiksi. Ainolan ympärille haluttiin enemmän tilaa. Lähipalveluiden sijainti sekä lasten ja nuorten huomioon ottaminen eivät selvinneet ehdotuksista riittävästi. Vastaajien mielestä Kyrölän seisaketta oli hyödynnetty huonosti, mutta toisaalta haluttiin luoda omakotikaupunkia Kyrölän seisakkeen äärelle. Tiiviyydestä sekä vapaa-alueiden määrästä ja laadusta oli vastakkaisia näkemyksiä. Pihoja pidettiin joko liian pieninä tai ehdotukset olivat liian väljiä. Avointa maisemaa toivottiin säilyvän rakentamalla tiiviisti. Toivottiin myös rakentamisen jakautumista tasaisesti koko alueelle sekä maaseutumaisuuden ja väljyyden säilyttämistä. Ekologisen asumisen ja valtakunnallisen suojeluaspektin huomioonottaminen herättivät kysymyksiä.

Kilpailun toinen vaihe

Kilpailun toinen vaihe alkoi 13.12.2006. Palkintolautakunta valitsi toiseen vaiheeseen viisi kilpailuehdotusta. Ehdotuskohtaiset arvostelut ja jatkotyöohjeet toimitettiin kilpailijoille Suomen Arkkitehtiliiton kautta, jotta kilpailusalaisuus säilyisi.

Kilpailijoilla oli oikeus tehdä toista vaihetta koskevia kirjallisia kysymyksiä. Palkintolautakunnalle toimitettiin määräaikaan mennessä kolme kysymystä. Kysymykset ja vastaukset toimitettiin kaikille jatkoon valituille kilpailijoille Suomen Arkkitehtiliiton kautta.

Kilpailun toinen vaihe päättyi 2.4.2007. Kilpailun toiseen vaiheeseen saapui viisi ehdotusta, jotka kaikki hyväksyttiin arvosteluun. Kilpailun toisen vaiheen tulokset julkistettiin 31.8.2007.

Palkintolautakunta kokoontui kilpailun ensimmäisessä vaiheessa neljä kertaa ja toisessa vaiheessa viisi kertaa. Työvaliokunta kokoontui ensimmäisessä vaiheessa seitsemän kertaa ja toisessa vaiheessa neljä kertaa.

2. KILPAILUTEHTÄVÄ

Kilpailutehtävän tausta

Kilpailun tarkoituksena oli hahmottaa Lepolan—Ristinummen kasvusuunnan ratkaisuja erityisesti kulttuuriympäristön ja yhdyskuntarakenteen kannalta ja kehittää rajatulle suunnittelualueelle laadukkaita asuntokorttelisuunnitelmia. Lepolan—Ristinummen alueesta on muodostumassa merkittävä kaupunkikehityskohde, kun kaupungin asemakaavoitettu tonttireservi on vähenemässä.

Alueen osayleis- ja asemakaavoituksessa on otettava huomioon valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt. Museoviranomaiset ja Uudenmaan ympäristö-

keskus ovat yleiskaavaa koskevissa lausunnoissaan kiinnittäneet erityistä huomiota Maatalousnormaalikouluun ja Ainolaan liittyvien alueiden rakentamiseen. Näiden alueiden rakentamista on myös vastustettu. Alueen kaavoitus ja rakentaminen vaativat poikkeuksellisen hyvää suunnittelua.

Järvenpää on yhdessä naapurikuntien (KUUMA) kanssa pyrkinyt käynnistämään laadukkaan pientaloasumisen kehittämisprojektin, jonka yhtenä kohdealueena voisivat olla Lepola ja Ristinummi. Hanke vaatii vahvaa luovaa otetta fyysisten kaavoitusratkaisujen kehittämiseksi sosiaalisten ja ympäristöllisten vaatimusten puitteissa.

Kilpailualue

Sijainti ja rajaus

Kilpailualue käsitti entisen Maatalousnormaalikoulun alueen lähiympäristöineen. Ensimmäisen kilpailuvaiheen suunnittelualue rajautui pohjoisessa Sipoontiehen, lännessä Järvenpääntiehen, idässä rautatiehen ja etelässä Poikkitiehen, paitsi seurakuntaopiston pellon kohdalta, jossa rajaus kulki Poikkitien eteläpuolella yleiskaavan tiiviin asuntoaluevarauksen mukaisesti. Ensimmäisen kilpailuvaiheen suunnittelualueen pinta-ala oli noin 80 ha.

Toisen kilpailuvaiheen suunnittelualue oli noin puolet ensimmäisen vaiheen alueesta ja sisälsi lähinnä maatalousnormaalikoulun ja seurakuntaopiston pellot, joille on tarkoitus toteuttaa uusi asuntoalue.

Tarkastelualue käsitti suunnittelualueisiin välittömästi etelässä liittyvät vyöhykkeet (mm. Sibeliuksen Ainola) sekä laajemman kaupunkirakenteen ja maisematilan muutosvyöhykkeen suunnittelualueiden länsi-, etelä- ja itäpuolella Tuusulanjärveltä Kyrölän seisakkeen alueelle. Tarkastelualueen yhteispinta-ala on noin 213 ha.

Kaavatilanne

Yleiskaava

Järvenpään yleiskaavassa kaupungin tulevaksi pääkasvusuunnaksi on valittu Lepolan ja Ristinummen alue, joka yhdessä Kyrölän kaupunginosan kanssa tukee päätätapainotteista kaupunkikehitystä ja mahdollistaa alakeskustasoisten palvelujen rakentamisen Kyrölän seisakkeen yhteyteen.

Yleiskaavan kehitys- ja ympäristökuvaksi on valittu ”kestävä ratahelminauha”. Se painottaa pääratana tukeutuvaa kaupunkirakennetta, jonka sisälle muodostuvissa kaupunkiyksiköissä pystytään liikkumaan jalan ja pyörällä. Ympäristökuvassa korostuu taloudellinen ja ekologinen kestävyys. Lepolan ja Ristinummen pellot rakennetaan osittain. Kyrölän seisakkeen ympärille muodostetaan pitkällä aikavälillä myös kaupungin rajan yli Tuusulan ja Keravan alueille laajentuva suuri puutarhakaupunginosa. Ristinummen asuinalueita tullaan tiivistämään. Alueen tulevista elinkeinoista merkittävimpiä ovat kulttuuriteollisuus ja erityisesti matkailupalvelut.

Kilpailualueella ei ole tällä hetkellä muita julkisia palveluita kuin päiväkotit. Rautatien itäpuolelle Kyrölän seisakkeen yhteyteen on yleiskaavassa suunniteltu alueellinen monipalvelukeskus, päiväkotit, koulu ja päivittäistavarakauppa.

Eteläisten kaupunginosien (Kyrölä, Ristinummi, Lepola, Terioja) muodostamalle suuralueelle on yleiskaavan rakennesuunnitelmassa sijoitettu 7700 asukasta ja 800 työpaikkaa. Poikkitien pohjoispuolelle on sijoitettu tiivistä pientaloaluetta ja Poikkitien ja Ristinummentien väliselle

alueelle väljää pientaloaluetta. Työpaikkarakentamista on sijoitettu uusille yritys- ja palvelualueille Poikkitie itäpäähen.

Maatalousnormaalikoulun rakennusten ympäristö on osoitettu yleiskaavassa palvelujen ja hallinnon alueeksi. Myös ns. Kyrölan mallitilan tuntumassa Poikkitie pohjoispuolella on palvelujen ja hallinnon aluetta. Uudet asuinalueet on osoitettu navetanmäen ja radan väliin sekä Poikkitie eteläpuolelle Seurakuntaopiston pelloille. Navetanmäki sekä koulurakennusten ja Sibeliuksenväylän välinen alue on viheraluetta. Sipoontien ja rautatien kulmauksessa on urheilu- ja virkistyspalvelujen aluetta. Koko suunnittelualueetta koskee yleismääräys, jonka mukaan alueen suunnittelussa ja rakentamisessa otetaan huomioon vastakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaan kulttuuriympäristön arvot. Maatalousnormaalikouluun ja Ainolaan liittyvien peltoalueiden rakentamisen on sovellettava sekä rakennustavaltaan että sijoitukseltaan olevaan kulttuuriympäristöön. Alueen läpi on osoitettu pohjois-eteläsuuntainen ulkoilun pääreitti ja ulkoilureitit, jotka noudattelevat nykyisiä teitä.

Asemakaava

Maatalousnormaalikoulun alueen länsiosassa ja Poikkitie eteläpuolella Ainolan sekä Seurakuntaopiston pellon alueella on asemakaava. Muu suunnittelualue on ilman asemakaavaa. Maatalousnormaalikoulun ja seurakuntaopiston pellon asemakaavaa tullaan todennäköisesti muuttamaan kilpailun seurauksena.

Päärakennuksen, entisen Karjanhoitokoulun ja niihin liittyvien vanhojen asuinrakennusten rakennusalat ja rakennusoikeudet on osoitettu rakennusten nykytilannetta noudatellen. Asemakaavassa ei ole suojelumerkintöjä. Päärakennuksen pohjoispuolella sijaitsevien rakennusten rakennusalat on osoitettu asemakaavassa väljästi. Lähellä Poikkietä sijaitsevat Kyrölan mallitilan rakennukset ja niiden pohjoispuolella sijaitsevat entinen Notkon koulu, Märylä ja Mökki on suojeltu asemakaavalla. Myös Ainolan alue rakennuksineen on suojeltu asemakaavalla.

Kulttuuriympäristö

Tarkastelualue liittyy laajempaan Tuusulanjärven kulttuurimaisemaan, jota koskevat valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaiset valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet. Periaatepäätöksen mukaan valtakunnallisesti arvokkailla kohteilla ja alueilla on maankäytön sovellettava niiden historialliseen kehitykseen.

Alue on uusmaalaista kartanokulttuurin synnyttämää viljelymaisemaa, jota rajaa lännessä Tuusulanjärvi. Viime vuosisadan alussa sinne syntyi taiteilijayhdyskunta, jonka huvilat puutarhoineen ovat yksittäisinä kohteinakin kulttuurihistoriallisesti ja arkkitehtonisesti merkittäviä. Säveltäjä Jean Sibeliuksen koti Ainola on näistä kansainvälisestikin kuuluisa. Ainolan asema maisemassa ja näkymät sieltä ovat maankäytön suunnittelun erityisiä haasteita.

Sittemmin puretun Järvenpään kartanon puistoon ja pelloille sijoitettiin 1920-luvulla Kotitalousopettajaopisto mallitiloineen ja emäntäkouluineen sekä Maatalousnormaalikoulu koetiloineen ja Karjalatouskouluneen. Ne olivat vasta itsenäistyneen Suomen maatalousopetusta uudistavia laitoksia. Yhtenäiseen suunnitteluun perustuva laitosalue on maamme merkittävimpiä. Siinä on poikkeuksellisen hyvin säilynyt rakennusten ja rakennusryhmien välinen hierarkia, kulkureitit, puistot ja istutukset.

Laitosalueen rakennukset on ryhmitelty käyttötarkoituksensa mukaan ja sijoitettu viljelymaisemasta nouseville moreenimäille, joista avautuu näkymiä sekä järvelle että peltojen yli

rautatien suuntaan. Opistojen laajentuminen on tapahtunut hallitusti ja ne ovat säilyttäneet alueelle ominaisluonteen antavan asemansa.

Tarkastelualueen maiseman ja rakennetun ympäristön tärkeimmät ominaispiirteet ovat

- 1) viljelymaisema: peltomaiseman avoimuus ja säilyminen viljelyssä, peltojen ja rakennettujen moreenimäkien vaihtelu, järvelle avautuvat näkymät, peltomaiseman halki kulkevat kävelyreitit
- 2) rakentamisen historia, joka sisältää useita kansallisesti merkittäviä ilmiöitä: ensimmäinen rautatie, taiteilijoiden muutto kaupungista maalle työrauhaa etsimään, laitosalueen synty ja kehitys (Seurakuntaopisto, Musiikkiakatemia)
- 3) saman käyttötarkoituksen ansiosta säilynyt rakennusten arkkitehtuuri
- 4) vanha maantielinjaus ja rautatie; järvenrantaa myötäilevä maantie, rakentamisen sijoittuminen sen varrelle, linjasuora rautatie maantielinjan maastoa myötäilevän luonteen vastakohtana.

Maankäytön suunnittelussa keskeinen haaste on maiseman avoimuuden sekä opistoalueiden ja -rakennusten hierarkkisesti hallitsevan aseman säilyminen.

Kilpailun ensimmäisen vaiheen suunnittelualue oli laajempaan laitosalueeseen kuuluvan Maatalousnormaalikoulun alue, johon sisältyy neljä koulun toimintaan liittyntä, toiminnallisesti erillistä rakennettua ympäristöä: koulumäki, karjatalouskoulun alue, maatilan alue ja verstaalue. Niitä yhdistää rakennukselta toiselle, mäeltä toiselle ja peltojen halki kulkevat reitit laitosalueen sisällä, rautatielle ja maantielle.

Toisen vaiheen suunnittelualue keskittyi laitosalueen peltomaisemaan rautatien laitaan. Alueen keskellä ovat koetilan rakennukset omalla mäellään. Peltoaukeamalla on useita korkeampia paikkoja, joista avautuu laaja näkymä avoimeen ympäristöön.

Rakennuskanta

Suunnittelualueella on eri-ikäisiä entisen Maatalousnormaalikoulun, Karjatalouskoulun sekä pääosin Sibeliuksenväylän länsipuolella sijaitsevan Kotitalousopettajaopiston/ emäntäkoulun toimintaan liittyviä rakennuksia. Suuri osa suunnittelu- ja tarkastelualueiden rakennuksista ja miljöistä on sisällytetty Järvenpään kulttuuriympäristön hoitosuunnitelmaan (kv 9.8.2004 § 65), jossa rakennukset ja alueet on luokiteltu eri toimenpideluokkiin. Hoitosuunnitelma otetaan huomioon asemakaavoja laadittaessa. Useita entisiä opistorakennuksia koskee valtioneuvoston päätös asetuksen 480/85 nojalla suojeltavista valtion omistamista rakennuksista ja ympäristökokonaisuuksista.

Maatalousnormaalikoulun pihapiirien (Hyvinkään kaupungin omistamilla) alueilla on kaikkiaan 23 rakennusta, joiden bruttoala on yhteensä noin 11.400 m². Rakennuksissa on koulu- ja hallintotiloja, liikuntatiloja, auditorio sekä opetus- ja verstaatoimintaan soveltuvia työpajatiloja. Alueella on myös kolme vanhaa opettajakunnan asuinrakennusta ja kuusi oppilasasuntola-rivitaloa. Lisäksi pihapiireihin kuuluu ulkorakennuksia.

Rakennetun alueen itälaidalla asemakaava-alueen ulkopuolella on navetanmäen rakennuskokonaisuus, johon kuuluvat nk. maatilan asuinrakennus, navetta, lato ja kanala. Alueella toimii tällä hetkellä ratsastustalli.

Maatalousnormaalikoulun vanhimmat rakennukset on rakennettu vuonna 1929. Suunnittelijoina ovat toimineet arkkitehdit Toivo ja Jussi Paatela. Tyyliiltään ne edustavat 1920-luvun klassismia.

Vanhimmat rakennukset on sijoitettu alueen korkeimmille kohdille. Uusimmat opistorakennukset ovat 1980-luvulta.

Kotitalousopettajaopiston käytännön opetusta varten rakennettu Kyrölän mallitila on vuodelta 1927. Rakennusryhmä edustaa tyylipuhdasta 1920-luvun klassismia. Kokonaisuuteen kuuluu asuinrakennus, talouskeskus luhtiaittoineen ja navettoineen sekä erillinen vilja-aitta.

Entinen Notkon koulu on rakennettu Järvenpään kylän ensimmäiseksi kansakouluksi vuonna 1882. Vuonna 1933 se on korjattu klassistiseen asuun. Nykyään rakennuksessa toimii päiväkotia ja Keski-Uudenmaan ammattikoulutusyhtymän (Keuda) oppilasarunkotila.

Tarkastelualueesta suuri osa on rakentamatonta peltoaluetta, jonka keskeltä rakennetut saarekkeet erottuvat. Näitä ovat maatilojen vanhat tilakeskukset, Teriojan ja Horsmatien pientaloalueet, Kallio-Kuninkala sekä entiset taiteilijahuvilat ja oppilaitokset Tuusulanjärven rannassa.

Tuusulanjärven taiteilijayhteisöön kuuluvia rakennuksia tarkastelualueella ovat Jean Sibeliuksen Ainola, Juhani Ahon ja Venny Soldan-Brofeldtin Ahola, Eero Järnefeltin Suviranta sekä Paloheimon suvun Kallio-Kuninkala. Ainola on tällä hetkellä museona, Ahola on peruskorjattu näyttely- ja koulutustiloiksi ja Kallio-Kuninkalassa toimii Sibelius-Akatemian kurssikeskus. Suviranta on yksityisessä asuinkäytössä.

Kotitalousopettajaopiston/ Emäntäkoulun tyylipuhdasta 1920-luvun klassismia edustava Paatela on valmistunut vuonna 1928. Sen ovat suunnitelleet arkkitehdit Jussi ja Toivo Paatela. Samaan aikaan puutarha-arkkitehti Bengt Schalin laati alueelle puutarhasuunnitelman. Rakennus ja sen ympäristö on suojeltu asemakaavalla. Rakennus on edelleen opetuskäytössä ja siinä toimii Tuusulanjärven ammattiopisto (kuuluu Keudaan). Sibeliusenväylän varteen on tulossa opistokokonaisuuteen liittyvä uusi rakennus, johon tulee mm. kahvila- ja myymälätiloja. Uudisrakentamisen yhteydessä opiston Sibeliusenväylän liittymiä muutetaan.

Teriojan omakotialue on rakennettu 1940-luvulta lähtien terijokelaisten karjalaisperheiden palsta-alueena. Suurin osa rakennuksista on valmistunut 1960-luvulla. Alueen rakennuskanta ei ole erityisen yhtenäistä, mutta alue muodostaa selvästi rajautuvan saarekkeen avoimessa maisemassa. Alue on katkaissut aikaisemmin avoimen järvinäkymän Ainolasta.

Ristinummen alue on kasvanut rautatien tuntumaan pitkän ajan kuluessa. Alueelle ovat leimautuvia hoidetut puutarhapihat. Aluetta on vähitellen tiivistetty ja sinne on rakennettu viime vuosina uusia taloja. Ristinummentie yhdistää rannan ja rautatien välisiä ydinalueita, Kallio-Kuninkalaa, Lippumäkeä ja Ristinummen asemanseutua.

Rakennussuojelu asetuksella

Valtion omistamien rakennusten suojelu asetuksen 480/85 nojalla on rakennussuojelulaille rinnakkainen suojelukeino. Kilpailualueetta koskeva päätös valmisteltiin 1980- ja 1990-lukujen taitteessa, kun alue oli valtion omistuksessa. Suojeltavien rakennusten rinnalle koottiin myös varjeltuja rakennuksia, joita voitaisiin myöhemmin tehtävän arvion perusteella esittää suojeltaviksi. Seuraavia kilpailualueen rakennuksia koskeva suojelupäätös on annettu 7.9.1989:

- Ainola (huvila, sauna, kaksi ulkorakennusta ja ympäröivä alue)
- Kotitalousopettajaopisto (opistorakennus Paatela)
- Maatalousnormaalikoulu (päärakennus, Karjanhoitokoulu, rehtorin, yliopettajan ja lehtorien asuinrakennukset sekä lehtorienmäen ulkorakennus)

- Kyrölän koulutila (asuinrakennus, talouskeskus ja vilja-aitta)
- Varjeltuja rakennuksia: Ahola, Notkon koulu, Mökki

Maisemarakenne

Järvenpään maisemarakenne on etelärannikolle tyypilliseen tapaan savikkotasankoa, josta kohoaa kalliosydämiä moreenimäkiä kuin saaria merestä. Selännesaarekkeet ja niiden jonot ovat miltei pohjois-eteläsuuntaisia. Itämeren rantavaiheista Ancylus-järven ranta noin 9500 vuotta sitten ulottui nykyisessä maastossa noin 63 metriä meren pinnan yläpuolelle. Nuoremman Litorina-meren rantaviiva (noin +34 mpy) on ulottunut merenlahtena Järvenpään eteläpuolelle. Tuusulanjärvi oli jo tuolloin itsenäistynyt järvioltaaksi, sillä sen veden pinnan korkeus on tasolla +37,8 mpy.

Kilpailualueen korkeustasot ovat välillä +44 mpy—+59 mpy. Keskeiset maatalousnormaalikoulun rakennukset sijaitsevat pienten mäkien päällä tasoilla +53 mpy—+55 mpy ja pohjoisosassa tasolla +46 mpy. Kilpailualueelle muodostuu vedenjakaja lounaasta koilliseen. Maasto viettää loivana pohjoiseen, itään ja etelään.

Mitoitus

Suunnittelualueelle on yleiskaavassa osoitettu asuntoalueita (Amid-1/kh, AP-1/kh) sekä palvelujen ja hallinnon alueita (P/kh). Asuntoalueen Amid-1 aluetehokkuudeksi suositellaan $e = 0,16—0,20$ ja keskimääräiseksi tonttitehokkuudeksi $e = 0,32—0,4$. Alueen sisällä voi olla erilaisia vyöhykkeitä tai pienipiirteisiä korttelinosia, joissa tonttitehokkuus voi vaihdella $0,2—0,74$. Asuntoalueen AP-1 aluetehokkuudeksi suositellaan $e = 0,10—0,20$ ja tonttitehokkuudeksi enintään $e = 0,4$ (tehokkuus = kerrosala/ alueen pinta-ala).

Palvelujen ja hallinnon sekä urheilu- ja virkistyspalvelujen alueilla rakentamisen enimmäismäärää ei ole yleiskaavassa osoitettu. Nykyisen asemakaavan palvelualueille osoittama rakennusoikeus on yhteensä 16.570 k-m², mutta yleiskaavan palvelujen alueet poikkeavat asemakaavassa osoitetuista julkisten palvelujen alueista. Palvelujen alueille sijaitsevien rakennusten nykyinen kerrosala on noin 11.400 k-m². Urheilu- ja virkistyspalvelujen alueelle voidaan rakentaa urheilupalvelurakennuksia ja rakennelmia, mutta niiden kerrosalaa ei ole määritelty yleiskaavassa.

Kilpailualueella yleiskaavan asumisen alueiden rakentamisen määräksi saadaan aluetehokkuudesta riippuen 52.000—67.000 k-m². Asumisväljyydellä 48 k-m²/asukas asukasmääräksi saadaan 1400 asukasta. Jos suunnitellaan alhaisimmilla aluetehokkuuksilla ja suuremmalla asumisväljyydellä (54 k-m²/asukas), laskennalliseksi asukasmääräksi saadaan 960 asukasta.

Liikenne

Nykyinen tie- ja katuverkko

Järvenpään alueen teiden hallinnollisessa luokituksessa pääteihin kuuluvat keskusta-alueen ohittavat Lahdenväylä (Vt 4), Vanha Lahdentie (Mt 140), ja Vähänummentie (Mt 1452). Yleisiin teihin kuuluu myös Pohjoisväylä (Mt 1458), joka kulkee kaupunkirakenteessa ja toimii koko katuverkon selkärankana. Pääradan länsipuolella yleisiin pääteihin kuuluvat kilpailualueen halkaiseva Poikkitie (Mt 145) ja Hyrylään vievä Järvenpääntie (Mt145). Järvenpääntiehen liittyvä Ristinummentie on tällä hetkellä yksityistie, mutta yleiskaavan mukaan se kehittyy kokoojakaduksi.

Väylät voidaan jakaa myös kaupunkirakenteellisen tehtävänsä mukaisesti. Kilpailualueen tuntumassa kaupungin keskustan sisääntulojaksoina toimivat Sipoontie, Sibeliuksenväylä ja

Helsingintie. Keskustan kehän muodostavat Helsingintie— Rantakatu—Postikatu—Myllytie—Kartanontie.

Autoliikenteen verkkoa koskevat suunnitelmat

Lepolan ja Ristinummen uudet yleiskaavan osoittamat asuntoalueet liitetään nykyiseen liikenneverkkoon kokoojakaduilla, joita ovat uusi Mannilantien jatke, kehitettävä yhteys Puistotie—Horsmatie—Kytömaantie sekä osittain uudelleen linjattava Ristinummentie. Mannilantien jatkeesta jatkuva yhteys Keravan suuntaan on esitetty yleiskaavassa. Poikkien ja sen liittymien kehittämisestä on laadittu tilanvaraussuunnitelma, joka sisältää Sibeliuksenväylän kiertoliittymän, Mannilantien jatkeen eritasoliittymän periaateratkaisun sekä Puistotien ja Pohjoisväylän kiertoliittymien suunnitelmat. Sibeliuksenväylän kehittämisestä on laadittu yleissuunnitelma, joka osoittaa mm. uudet liittymät Maatalousnormaalikoulun alueelle ja Kyrölän mallitilalle.

Joukkoliikenne

Järvenpään sisäinen bussiliikenne kiertää lenkin kaupungin eteläosissa. Sibeliuksenväylä—Järvenpääntie muodostaa kuntien välisen joukkoliikennekäytävän. Päärata muodostaa tärkeän Helsingin seudun maankäytön laajenemissuunnan, jossa taajamajunaliikenteellä voidaan hoitaa merkittävä osa uuden maankäytön liikennetarpeista. Päärata voi toimia myös kaupungin sisäisen joukkoliikenteen runkona. Kyrölän seisake on yksi Järvenpään neljästä pääradan asemapaikasta, joka palvelee myös Lepolan ja Ristinummen alueita.

Uusien asuntokortteleiden saavuttaminen ja asemien syöttöliikenteen vaatimat järjestelyt tuovat muutoksia joukkoliikenneverkkoon Lepolan ja Ristinummen alueiden toteutuessa. Kyrölän, Lepolan ja Ristinummen alueelle suunnitellut katujärjestelyt mahdollistavat uusien bussireittien järjestämisen Kyrölän seisakkeelle ja uusien asuntoalueiden ja keskustan välille. Nykyisessä asemakaavassa on varattu Kyrölän kaupunginosaan liityntäpysäköintialue, jota ei ole vielä toteutettu. Ainolan kentän vieressä on liityntäpysäköintialue, jota laajennetaan Mannilantien jatkeen toteutuessa. Julkisen liikenteen verkkoa täydentää Järvenpään, Keravan ja Tuusulan alueilla toimiva kutsuhjauksinen SAMPO-kytti.

Pääradan lisäraiteita on suunniteltu kauko- ja lähiliikenteen palvelutason parantamiseksi. Nykyisten raiteiden itäpuolelle on suunniteltu kolmas raide ja länsipuolelle neljäs raide. Nämä mahdollistavat nykyistä huomattavasti tiheämmän kaupunkiratamaisen taajamajunatarjonnan.

Rautatieliikenteen melu ja värinä

Pääradan ratamelusta ei ole tehty mallinnettuja laskelmia, mutta arvion mukaan erityisesti asutopihojen ja muiden ulko-oleskelutilojen melusuojaustarvetta on noin 240 metrin etäisyydelle radasta. Kilpailualueen vieressä radan kohdalla maaperä on savimaata. Kyrölän seisakkeelta pohjoiseen noin 500 metrin matkalla on suoritettu pohjanvahvistus, mikä lieventää mahdollisia värinähaittoja kilpailualueen suunnittelualueella, eikä tämä kysymys vaikuta kilpailutehtävään. Sipoontiestä etelään ja Poikkien eteläpuolella on pehmeikköjä, joilla värinäalueiden laajuus on selvitettävä ennen tarkempaa suunnittelua. Yleiskaavassa näille alueille radan viereen on esitetty viheralueita.

Tieliikenteen melu

Tieliikenteen melualueita on arvioitu Poikkien tilanvaraussuunnitelman yhteydessä. Vuonna 2020 vuorokauden 55 dB:n ekvivalenttimelutason melualueen laajuudet ovat tavanomaisessa tyyppimaastossa (tie matalalla penkereellä) karkeasti seuraavat:

- Järvenpääntiellä Ristinummentien kohdalla noin 80 metriä, mikä ulottuu lähes nykyisiin lähimpiin asuinrakennuksiin
- Järvenpääntiellä Aholan kohdalla noin 60 metriä, ympäristösyistä ei suojaustoimenpiteitä
- Poikkitiellä Ainolan kohdalla noin 55 metriä, jatkosuunnittelussa harkitaan suojaustoimenpiteitä nykyisten omakotitalojen kohdalla
- Poikkitiellä uuden Mannilantien liittymän länsipuolella noin 55 metriä, melu otettava huomioon maankäytön suunnittelussa (etäisyydet, toiminnot, rakennusten sijoitus, rakenneratkaisut, meluesteet)
- Poikkitiellä Puistotien kohdalla noin 40 metriä.

Sibeliuksenväylällä 55 dB:n ohjearvo ylittyy nykyisellä liikenteellä noin 40—70 metrin etäisyydellä väylästä. Vuodelle 2020 ennustetuilla liikennemäärillä ja toisen ajoradan toteuduttua ohjearvon ylittävä melualue ulottuu noin 50—80 metrin etäisyydelle.

Kunnallistekniikka

Kilpailualueen läpi kulkee meriviemäri, jonka paineviemäriosuus ulottuu noin 350 m Sipoontiestä kaakkoon. Maatalousnormaalikoulun itäreunalla oleva lämpökeskus siirretään kilpailualueen ulkopuolelle.

Suunnittelualueen halki lounaasta koilliseen kulkee 20 kV sähkölinja ilmajohtona. Entisen Karjanhoitokoulun länsipuolella on kivirakenteinen muuntamo. Sähkölinja oli otettava huomioon suunnittelussa. Johtojen kaapelointi maan alle on mahdollista tulevaisuudessa.

Maaperä ja pohjavesi

Kilpailualueen maaperä on pääosin savea. Mäkialueet, joille on rakennettu, ovat kallioisia. Koillisosassa oleva selänne on hietaa. Rautatiealueelta olevien pohjatutkimustietojen perusteella alue on pehmeikköä, jossa saven ja siltin paksuus on suurimmillaan 16 m. Pohjavesipinta on lähellä maanpintaa. Kilpailualueen pohjoispuolella on laajahko I-luokan pohjavesialue, jolla on vara- ja kriisiajan vedenottamo Keskuskoulun alueella.

Maanomistus

Hyvinkään kaupunki omistaa suunnittelualueella maatalousnormaalikoulun rakennukset ja niitä ympäröivät pihapiirit Navetanmäen rakennuskokonaisuutta, Kyrölän mallitilaa ja Mäyrylää lukuunottamatta, jotka ovat Senaatti-kiinteistöjen omistuksessa. Senaatti-kiinteistöt omistaa myös maatalousnormaalikoulun pelto- ym. rakentamattomat alueet. Seurakuntaopiston säätiö omistaa peltoalueen Poikkitien eteläpuolella. Keuda omistaa Notkon koulun tontin. Järvenpään kaupunki omistaa Sipoontien ja Sibeliuksenväylän katualueet, asemakaavassa puistoksi merkityt peltoalueet Poikkitien eteläpuolella sekä jalkapallokentän alueen Seurakuntaopiston pellon ja rautatien välissä.

Kilpailualueen lähiympäristö

Suunnittelualueen vieressä rautatien itäpuolella on Kyrölän asuntoalue, jolla on omakoti- ja rivitaloja. Kilpailualueen pohjoispuolella on koulukeskus (Keskuskoulu, Juholan koulu) ja keskusurheilukenttä sekä Kansakoulunkadun ja Juholankadun asuntoalueet, jotka nykyisin muodostavat rakennetulle kaupungille selkeän rajan. Lännessä alue rajautuu Tuusulanjärven ranta-alueisiin. Etelässä tarkastelualue rajautuu Ristinummen alueisiin lähellä Tuusulan rajaa.

Kilpailun tavoitteet

Kilpailun perustavoitteena oli löytää Lepolan—Ristinummen uudelle asuntoalueelle vuonna 2004 hyväksytyn Järvenpään kaupungin yleiskaavan pohjalta laadukas, olevaan kaupunkiympäristöön ja kulttuurimaisemaan sopiva sekä ekologisesti kestävä fyysinen ja toiminnallinen ratkaisu, joka voi kaupungin ja Museoviraston hyväksymänä toimia alueen tulevan rakentamisen pohjana. Yleiskaavaan sisältyy tiiviin pientalovaltaisen asuntoalueen (Amid-1) osalta suunnittelumääräys: ”Yleiskaava osoittaa suunnittelualan maankäyttömuodot ja niiden väliset suhteet. Niiden sijainti ja rajaukset ratkaistaan alueelle laadittavan arkkitehtikilpailun, yksityiskohtaisemman osayleiskaavan ja asemakaavan pohjalta.”

Yleiskaavaa laadittaessa koettiin erityisen vaativaksi kysymys siitä, miten laajan suojavyöhykkeen Maatalousnormaalikoulun suojeltavien rakennusten kulttuuriympäristö vaatii rautatien puoleisilla peltoalueilla, ja millaisia rakentamis- ja käyttörajoituksia alueelle tulisi asettaa. Poikkitien eteläpuolisten peltöjen rakentamisen suhde Jean Sibeliuksen kotimuseon Ainolan metsäiseen tonttiin on vastaavanlainen kysymys. Kilpailun toivotaan tuovan soveltuvia ratkaisuja näihin kysymyksiin.

Kilpailuohjelmassa annetut suunnitteluohjeet

Yleistä

Kilpailun suunnittelualueet sisältyvät suurelta osin yleiskaavassa osoitettuun valtakunnalliseen kulttuuriympäristöalueeseen (kh/v), jonka arvokkaat piirteet on säilytettävä asemakaavoituksella tai muilla toimenpiteillä. Useimpiin yleiskaavan aluevarauksiin on lisäksi liitetty erityismääräys (/kh): ”Alue, jonka suunnittelussa ja rakentamisessa otetaan huomioon valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaan kulttuuriympäristön arvot. Maatalousnormaalikouluun ja Ainolaan liittyvien peltoalueiden rakentamisen on sovelluttava sekä rakennustavaltaan että sijoitukseltaan olevaan kulttuuriympäristöön.”

Kilpailun suunnittelualueiden rakennettavat alueet on osoitettu yleiskaavakartalla yleispiirteisinä varauksina, joiden rajat eivät ole sitovia. Yleiskaavan yleismääräyksen mukaan maankäyttövaraukset sisältävät pääasiallisen käyttötarkoituksen lisäksi:

- muita asemakaavalla tarkemmin määrättäviä käyttötarkoituksia
- alueen sisäisiä liikenneväyliä ja pysäköintialueita
- kevyenliikenteen väyliä ja ulkoilureittejä
- alueen asukkaita palvelevia julkisia ja yksityisiä palveluja sekä virkistys- ja puistoalueita
- yhdyskuntateknisen huollon alueita.

Järvenpään keskustan reuna on tähän asti rajautunut selkeästi avoimeen viljelymaisemaan. Tuusulanjärven ympärillä ja keskustan eteläpuolella oleva kulttuurimaisema on ollut kaupungin tärkeä ominaispiirre. Kulttuurimaiseman ilmeen ja Tuusulanjärvelle avautuvien näkymien kannalta maiseman avoimuuden säilyminen etelästä kaupunkiin tultaessa on edelleenkin merkittävä maisemallinen kysymys.

Asuntorakentaminen

Suunnittelualueille sijoitettava asuntorakentaminen on osoitettu yleiskaavassa aluevarauksina pääosin merkinnöillä Amid-1 ja AP-1. Kumpikin merkintä tarkoittaa pientalovaltaista rakentamistapaa, joka kuitenkin on tavanomaista omakotirakentamista tiiviimpää (ns. tiivis-matala-periaate). Varatuille alueille on tarkoituksenmukaista suunnitella yhtiömuotoisesti isompina kokonaisuuksina toteutettavia asutokortteleita, joille tulee monipuolinen asuntovalikoima.

Asuntojen koot voivat vaihdella siten, että mukaan saadaan sekä pientasuntoja että perheasuntoja. Amid-1- ja AP-1- alueiden asuntojen keskikoko ei kuitenkaan saisi jäädä alle 75 kerrosneliömetrin. Asuinrakennusten kerrosluku voi vaihdella pääosin I—III kerroksen välillä, mutta pääosalla asunnoista tulisi olla suora yhteys maantasoon, johon voidaan osoittaa asuntokohtainen piha-alue.

Yleiskaavaan sisältyy tiiviin pientalovaltaisen asuntoalueen (Amid-1) osalta suunnittelusuositus: ”Alueen aluetehokkuudeksi suositellaan $e = 0,16—0,20$ ja keskimääräiseksi tonttitehokkuudeksi $e = 0,32—0,4$. Alueen sisällä voi olla erilaisia vyöhykkeitä tai pienipiirteisiä korttelinosia, joissa tonttitehokkuus voi vaihdella $0,2—0,74$. Tehokkaammat rakentamisen vyöhykkeet tulisi sijoittaa lähimmäksi rataa, jolloin ne toimisivat samalla melunsuojauksena. Tehokkuudet alenisivat asteittain Maatalousnormaalikoulua kohden siten, että väljin rakentamisen vyöhyke sijaitsee V-alueen reunassa. Alueen sisällä olevat metsäsaarekkeet tulisi varata puistoiksi. Lisäksi korttelialueiden väliin tulisi varata kiilamaisia näkymäsektoreita radalta koulurakennuksia kohti.”

Yleiskaavaan sisältyy pientalovaltaisen asuntoalueen (AP-1) osalta suunnittelusuositus: ”Alueen aluetehokkuudeksi suositellaan $e = 0,10—0,20$ ja tonttitehokkuudeksi enintään $e = 0,4$.”

Kilpailijoiden toivottiin ottavan yleiskaavan suunnittelusuositukset huomioon ehdotuksia laatiessaan.

Maatalousnormaalikoulun alueen täydennysrakentaminen

Kilpailun suunnittelualueella A sijaitsevat pääosin Maatalousnormaalikoulun nykyiset rakennukset pihapiireineen sekä Kyrölän mallitilan ympäristö. Alueet on osoitettu yleiskaavassa aluevarauksina merkinnöillä P ja SR.

Yleiskaavan P-merkintä tarkoittaa palvelujen ja hallinnon aluetta, mutta sen puitteissa voidaan Maatalousnormaalikoulun pihapiirissä harkita myös nykyistä asuntokantaa korvaavaa tai täydentävää asuntorakentamista. Maatalousnormaalikoulun rakennukset omistava Hyvinkään kaupunki on laatinut alueelleen alustavan kehittämissuunnitelman, jonka ajatusten hyödyntäminen jätettiin kilpailijoiden pohdittavaksi.

Yksi yleiskaavan P-merkinnällä osoitettu nykyisin rakentamaton aluevaraus sijoittuu Kyrölän mallitilan itäpuolelle. Tämä alue on alustavasti varattu Jean Sibeliuksen kotimuseon Ainolan käyttöä tukevan sekä laajemminkin Tuusulanjärven kulttuuriympäristöä esittelevän vierailukeskuksen toteuttamiseen, mikäli hanke tulee ajankohtaiseksi. Kilpailijat voivat vapaasti ideoida vierailukeskusta, koska siitä ei ole laadittu hankekuvausta tai muuta tarkempaa ohjelmointia.

Yleiskaavan SR-merkintä kohdistuu Kyrölän mallitilaan ja sen lähiympäristöön. Merkintä tarkoittaa maankäyttö- ja rakennuslainsäädännön nojalla suojeltavaa aluetta. Yleiskaavamääräyksen mukaan alueen arvokas rakennuskanta ja lähiympäristö tuli säilyttää. Lisärakentaminen ei ole suotavaa.

Urheilu- ja virkistyspalvelujen alue

Kilpailun suunnittelualueella A sijaitsee yleiskaavassa aluevarauksena merkinnällä VU osoitettu urheilu- ja virkistyspalvelujen alue, joka on alustavasti varattu suurehkon erityisurheilukentän tai -stadionin (esim. pesäpallostadion) ja siihen liittyvien pienempien kenttien tms. toteuttamiseen, mikäli jokin sellainen hanke tulee ajankohtaiseksi. Yhteys Sipoontien pohjoispuolella sijaitsevaan koulu- ja urheilukeskukseen on toiminnallisesti tärkeä, koska uuden kenttäalueen huoltotoiminnot tulisi pääosin järjestää sieltä. Kilpailijat voivat vapaasti ideoida urheilu- ja virkistyspalvelujen alueen sisältöä ja toteutusta, koska siitä ei ole laadittu hankekuvausta tai muuta tarkempaa ohjelmointia.

Virkistys- ja viheralueet

Laajat osat kilpailun suunnittelualueista on yleiskaavassa osoitettu aluevarauksina merkinnällä V, joka tarkoittaa virkistysaluetta. Virkistysalueille on osoitettu useita ulkoilureittejä. Koska virkistysalueita koskee kulttuuriympäristön erityismääräys (/kh), on kilpailijoiden harkittava erityisen huolellisesti virkistys- tai viheralueiden luonnetta pääosin avoimina, aiempaa peltomaisemaa heijastavina maisemaelementteinä samalla kun niiden tulee täyttää myös virkistysfunktioita. Kilpailijat voivat ideoida Navetanmäen säilytettävän rakennuskokonaisuuden kulttuuriperintöä kunnioittavaa käyttöä osana virkistysaluejärjestelmää.

Yleiskaavassa on keskeiselle virkistysalueelle osoitettu varaus kaupunginosaleikkipuistolle merkinnällä "lp". Kilpailijoiden tuli osoittaa leikkipuiston sijainti, laajuus ja periaatteellinen toteutustapa osana laajempaa viheraluekokonaisuutta. Kilpailijat voivat vapaasti ideoida kaupunginosaleikkipuistoa, koska siitä ei ole laadittu hankekuvausta tai muuta tarkempaa ohjelmointia. Kaupunginosaleikkipuiston lisäksi kilpailijoiden tuli osoittaa asutokorttelien yhteyteen riittävät korttelileikkipaikat.

Liikenne ja meluntorjunta

Maatalousnormaalikoulun pelloille suunniteltavien asutokortteleiden ajoneuvoliikenteen tuli tukeutua radan suuntaiseen Mannilantien jatkeeseen. Seurakuntaopiston pellolle suunniteltaviin asutokortteleihin voitiin osoittaa ajoneuvoliittymä Mannilantien jatkeen suunnasta tai Poikkitieltä.

Suunnittelualueelle aiheutuu meluhaittoja rautatieliikenteestä sekä Poikkitien ja Sibeliuksenväylän liikenteestä. Radan suuntaan parhaana periaateratkaisuna voisi olla rakenteellinen melusuojaus (rakennukset melusteina tai muut melusteet). Mannilantien jatke yhtyy rautatien melualueeseen. Sibeliuksenväylän melusuojaus oli harkittava huolellisesti, koska alue on maisemallisesti arka, eikä melualueelle välttämättä kannata sijoittaa asutusta. Poikkitien suunnan melusuojausratkaisut olivat vapaasti harkittavissa.

Pysäköinti

Kilpailuehdotusten pysäköintiratkaisut oli tutkittava riittävän realistisella tasolla. Autopaikkoja oli varattava vähintään seuraavasti:

- pientaloalueilla (AP) 1 autopaikka/ asunto + 1 vieras-autopaikka/ 3 asuntoa
- kerrostaloalueilla (AK) 1 autopaikka/ asunto + 1 vieras-autopaikka/ 5 asuntoa.

Autopaikkamitoituksesta voitiin poiketa perustelluista syistä.

Pysäköinti tuli hajauttaa maantasoon pieniksi yksiköiksi. Pysäköintipaikat eivät saa hallita kaupunkikuvaa. Autokatokset ja -tallit ovat suositeltavia. Erityisesti radan varressa voi harkita pysäköintitaloja. Kellaripysäköinti tuli kyseeseen vain erityistapauksissa perustamis- ja pohjavesiolosuhteiden takia. Vieraspysäköintipaikkoja voitiin sijoittaa myös asutokatuja varjalle.

Kunnallistekniikka

Kilpailualueella uusien asuinalueiden viemärit johdetaan Kyrölän seisakkeen länsipuolelle sijoitettavalle pumppaamolle, josta jätevedet pumpataan meriviemäriin.

Katujen sekä kävely- ja pyöräilyväylien suunnittelussa ja muotoilussa oli tärkeää liikenneturvallisuus ja viimeistely kaupunkiympäristö. Alueella voitiin soveltaa hidas- ja pihakatuja järjestelyjä. Kadut ja väylät tullaan toteuttamaan korkeatasoisesti. Sadevesiviemärit

rakennetaan maan alle. Suunnitelmissa oli otettava huomioon riittävä lumitila ja puhtaanapidon helppous.

Vaiheittain rakentaminen

Suunnitelmat oli voitava toteuttaa vaiheittain. Kilpailijan oli esitettävä toteutusvaiheet ja -järjestys kortteleittain tai osa-alueittain.

Rakennussuojelu

Järvenpään kulttuuriympäristön hoitosuunnitelmassa toimenpideluokkiin 1 ja 2 osoitetut kohteet on säilytettävä. Kilpailijat voivat esittää rakennuksille uusia käyttötarkoituksia. Erityisesti ns. Navetanmäen osalta ehdotukset olivat suotavia. Toimenpideluokkaan 3 osoitettujen rakennusten (entisen karjanhoitokoulun vaja, kanala) säilyttäminen oli kilpailijoiden harkittavissa.

Kilpailuehdotusten arvosteluperusteet

Palkintolautakunta kiinnitti huomiota ensimmäisen vaiheen arvostelussa kilpailuohjelman noudattamiseen ja erityisesti kulttuuriympäristön huomioonottamiseen ja heijastumiseen uudisrakentamisalueiden ratkaisussa. Ehdotusten arvioinnissa keskeistä oli asutokortteleiden liittyminen kaupunki- ja maisemarakenteeseen sekä uuden rakentamisen suhde Maatalousnormaalikoulun rakennuksiin ja Ainolaan. Arvioinnissa kiinnitettiin huomiota myös ehdotusten toiminnalliseen rakenteeseen, kuten ehdotuksen liittymiseen Kyrölän seisakkeeseen ja sen tuntumaan tuleviin palveluihin sekä koulukeskukseen Sipoontien pohjoispuolella. Arvostelussa tutkittiin myös asutokortteleiden toiminnallista rakennetta, kaupunkikuvallisia mahdollisuuksia, asumisratkaisujen monipuolisuutta, kaavataloutta ja ekologista toimivuutta.

Kilpailun toisen vaiheen arvostelussa keskeisiä arviointikohteita olivat suunnitelman kokonaisrakenteen suhde olemassa olevaan kaupunkirakenteeseen ja toisaalta kaupungin tulevaan kasvusuuntaan etelään sekä keskeiset liikenneperiaatteet. Korttelitasolla huomiota kiinnitettiin asutokortteleiden toiminnalliseen, rakenteelliseen, kaupunkikuvalliseen ja ekologiseen laatuun sekä siihen kuinka yhteisöllisen asuinalueen rakenne mahdollistaa. Kaupunkirakenteellisten kysymysten lisäksi painottuivat uskottava kaavatalous ml. katupituus ja viheraluejärjestelmän hoidettavuus, asunto- ja piharatkaisut ja niiden liittyminen toisiinsa sekä uuden rakentamisen suhde kulttuurimaisemaan ja toisaalta ympäristön häiriötekijöihin.

3. KILPAILUEHDOTUKSET

Kilpailun ensimmäinen vaihe päättyi 2.10.2006. Kilpailuun saapui 33 ehdotusta, jotka kaikki otettiin mukaan arvosteluun. Ehdotukset numeroitiin ja avauspöytäkirjan mukaan kilpailuun olivat saapuneet seuraavat ehdotukset:

- 1 NET
- 2 KONSTELLAATIO
- 3 UUDISRAIVAAJA
- 4 LEPOLASSE
- 5 KURJET
- 6 KESKENERÄINEN SINFONIA
- 7 Pienet Piirit
- 8 SARKAJAKO
- 9 dekaDANCE

10	FULLER
11	Milky Way
12	Leporanka
13	SAARET
14	DANCE PASTORALE
15	pioneerit
16	LASTUJA
17	PIHAPIIRIT
18	Sieppari
19	RONDO
20	katokattoa
21	Amix
22	IOM
23	INUIT
24	PELTOSAARET
25	PnP
26	600120X
27	Pohjoiseen
28	SAARIA
29	Culminature
30	JÄRVENPÄÄN SAARET
31	356657
32	KIEPSU
33	SYMBIOOSI

4. YLEISARVOSTELU

Ensimmäinen vaihe

Lepolan—Ristinummen alueen yleisen arkkitehtuurikilpailun tulokset osoittavat, että suunnittelutehtävä on ollut vaikea. Kilpailijat ovat joutuneet suunnittelussa ottamaan kantaa Järvenpään kaupungin täydennysrakentamiseen ja kaupunkirakenteen tuleviin kasvusuuntiin kulttuuriympäristön keskellä, kokonaisvaltaiseen hyvään kaupunkikuvaan, liikenteen aiheuttamien haittojen torjumiseen sekä viihtyisän tunnistettavan asuin ympäristön luomiseen. Lisäksi kilpailijoille annettiin haaste suunnitella uudenlainen, tiivis ja matalan asuntoalueen tyyppi, josta Järvenpäässä on Tanhuniityn alueen myötä hyvä perinne jo olemassa.

Erityiskysymyksiä kilpailualueella olivat täydennys- ja uudisrakentamisen suhde vanhaan kulttuuriympäristöön, pitkät ja kauas näkyvät selvät aluerajat liikennealueiden suuntaan ja toisaalta uuden rakenteen nivominen olemassa olevaan kaupunkirakenteeseen sekä varautuminen kaupungin tulevaan kasvuun pääradan varressa.

Kilpailun kaksivaiheisuus osoittautui vaativan tehtävän edessä hyväksi tavaksi tutkia alueen suunnittelukysymyksiä syvemmin. Ensimmäisen vaiheen suunnittelutulokset olivat pääosin suhteellisen luonnosmaisia ja jatkotutkimista vaadittiin kaikkien suunnitelmien osalta.

Tyyppiratkaisuja

Kaupunkirakenteen osalta kilpailutyöt olivat jaettavissa muutamaa erilaista tyyppiä:

Yleisin malli oli Mannilantien varteen esitetty muurimainen rakentamisvyöhyke, josta rakenne kevenee, sormimaisesti tai asuntoaluesoluina, kohti länsireunan pelto- ja kulttuurimaisemaa. Tämä ratkaisu on selkeä ja tarjoaa helposti monipuolista rakennustyyppistöä kerrostaloista erillispientaloihin. Lisäksi muurirakenne toimii itsessään hyvänä melusuojana radan suuntaan. Tähän malliin perustuvat ratkaisut poikkesivat toisistaan korttelirakenteen ja talotyyppien osalta. Vaikeimpia yksittäisiä suunnittelualueita oli rakentamisen ja viheralueiden välinen rajaus, joka parhaimmissa töissä näyttää muodostavan suhteellisen tiukan rajapinnan. Rakentaminen muodostaa tällöin selkeärajaisen taustan avoimena säilyvälle kulttuurimaisemalle.

Toinen malli muodostui vapaasti ryhmitellyistä asuntosoluista, sisäänpäin kääntyvästä korttelimallista. Kaupunkirakenne muodostuu tällöin avoimessa maisematilassa olevien saarten ryhmistä. Tätä mallia käyttävien suunnitelmien ongelmaksi jäi usein niiden kevyt yhteys ympäristöön ja pääkatuja reunustavan rakentamisen perustelemattomat ja usein turhan väljät ratkaisut. Kaupungin tulevan kasvusuunnan huomioiminen rakenteellisesti kyseisellä ratkaisulla on myös vaikeaa.

Kolmas ratkaisumalli koostui suhteellisen mattomaisesta kaupunkirakenteesta, joka eri tavoin sijoiteltuna muodosti yhtenäisen ja laajan asuntoalueen. Tästä mallista hyvä esimerkki on kilpailun toiseen vaiheeseen yltänyt työ ”Pioneerit”, jossa korostuu lisäksi peltomaisemaan rajautuva kaareva rakennusten muodostama reunus. Malli vaatii laajalla alueella toimiakseen rakenteen nyansointia. Rakenne mahdollistaa rakennus- ja asuntotyyppien suurenkin variaation mutta tämä mahdollisuus jätettiin usein käyttämättä.

Maisematilan ja kulttuurimaiseman huomioiminen kaupunkirakenteellista kokonaisuutta mietittäessä on ollut ilmeisen vaikeaa. Maisemasuunnittelun epätarkkuus aiheuttaa useissa töissä tarpeetonta kitkaa uuden maisematilan muodostumiselle. Myös kilpailualueelle keskeisen viheralueiden hoidollisen puolen uskottava huomioiminen kaupunkirakenteellisesti on jäänyt tekemättä.

Useassa työssä korttelirakenteen sisältä voidaan osoittaa onnistuneita aluekokonaisuuksia ja oivaltavia ratkaisuja mutta kokonaisrakenteen hahmottamisessa on jääty puolitiehen. Tällöin kaupunkitila tai rakennustapa on saanut niskalengin kaupunkirakenteesta. Joidenkin kaupunkirakenteellisesti heikompien töiden yksittäisistä kortteliratkaisuista saattaa silti löytyä uudenlaisia ja mielenkiintoisia asumismalliratkaisuja aluetta edelleen kehitettäessä.

Haastaviksi erityistehtäviksi osoittautuivat myös vanhan miljöön täydennysrakentaminen, uudisrakentamisen suhde vanhaan rakennuskantaan sekä Poikkien eteläpuolinen alue ja sen laajennusmahdollisuuksien tutkiminen.

Yleishuomioita ja näkemys suunnitteluprofessiosta suunnitelmien valossa

Kilpailutöistä oli erotettavissa useita erilaisia tapoja hahmottaa alue- ja kaupunkisuunnittelun kenttää.

Eräs suunnitelmia leimannut piirre oli formalistisen muotoaiheen käyttö aluesuunnittelussa. Tällöin lähtökohtana on ollut yksittäinen suunnitteluaihe, jota on monistettu aluekokonaisuudeksi eri tavoin. Tällä suunnittelun lähestymistavalla on hyvin vaikea vastata paikkaan sitoutuvan suunnittelun kysymyksiin ja vaatimuksiin. Muodonanto tuntuu helposti irralliselta ja usein esimerkiksi toimivien liikennelähtökäytöiden uskottava liittäminen rakenteeseen on vaikeaa. Monesti suunnittelua ohjaavasta muodosta myös seuraa johonkin alueen tai kortteliosaan jäävä malliin sopeutumaton ”jakojäännös”.

Osa suunnittelijoista antoi mielikuvitukselle ja luovuudelle vapaat siivet ja samalla suunnitelmat irtaantuivat kaupunkisuunnittelun perinteisistä normeista. Tulokset olivat lähtökohdistaan johtuen usein epärealistisia. Suunnittelunäkemys oli silti usein paremmin paikkaan sitoutuvaa kuin puhtaaseen muotoaiheeseen pohjaavissa suunnitelmissa.

Osassa suunnitelmia kilpailuohjelman lähtötietoja ja –kohtia ei oltu huomioitu lainkaan. Näinkin voi menetellä, jos ratkaisulla pystyy osoittamaan selkeää lisäarvoa ympäristön suunnitteluun ja rakenteeseen. Vastuulliseen aluesuunnitteluun toisaalta kuuluu elimellisesti laaja-alainen ja perinpohjainen suunnittelun kaari, jolloin edetään vaiheesta seuraavaan. Tällöin pelikentän täysin avaavien suunnitteluratkaisuiden löytyminen kesken prosessia on luonnollisesti harvinaista. Kilpailun osalta lähtökohtien sivuuttaminen näkyi erityisesti Maatalousnormaalikoulun rakennusten ja urheilualueen ympäristön ratkaisuihin, asuntoalueiden rajaamisessa sekä tärkeiden näkymien huomiotta jättämisessä.

Kulttuuriympäristön erityisvaatimuksista

Kilpailuohjelma sisältää erityisen yksityiskohtaista tietoa kohdealueen kulttuuriympäristöstä ja siihen liittyvistä odotuksista. Asian käsittely osoittautui useille kilpailijoille erittäin vaikeaksi, mikä ilmenee ehdotuskohtaisista arvosteluista.

Palkintolautakunnan asiantuntijana kuultiin Museoviraston edustajaa Maatalousnormaalikoulun alueen valtakunnallisten suojelutavoitteiden vuoksi. Lausunnoissa on pidetty tavoitteena kokonaisratkaisun riittävää keveyttä, jotta rakennettava alue ei peitä pohjois-etelä- eikä itä-länsi-suuntaisia näkymiä. Näkymävyöhykkeiden tulisi olla riittävän leveitä ja jatkua tarkoituksenmukaisesti joko alueen läpi tai kohteesta toiseen. Maatalousnormaalikoulun rakennetulla alueella suotavaa ei ole sellainen täydennysrakentaminen, joka muuttaa olevien suojelurakennusten välistä hierarkiaa. Poikkitien eteläpuolella korostuu Sibeliuksen Ainolaan liittyvän näköalapaikan näkymien avoimena pitäminen. Palkintolautakunta on ottanut arvostelussaan nämä näkökulmat huomioon kilpailun kummasakin vaiheessa.

Yhteenveto kilpailun sadosta

Yleisesti voidaan todeta, että kilpailun ensimmäinen vaihe todensi alueen asemakaavallisen kokonaisrakenteen löytämisen vaikeuden. Suhde palveluihin ja keskusta-alueeseen oli usein jäänyt vähälle huomiolle. Suunnitelmia vaivasi kaupunkirakenteellinen irrallisuus. Rakenteellinen jäsentymättömyys näkyi erityisesti alueen sisäisissä liikennejärjestelyissä sekä niiden liittämisessä ympäröivään katuverkkoon ja palveluihin.

Suunnitelmissa oli usein onnistuttu yksittäisenä alueena ratkaisemaan Mannilantien varren uudisrakennusalue. Sen sijaan Poikkitien eteläpuoli oli lähes poikkeuksetta tutkittu heikommin ja vain harvassa kilpailutyössä on onnistuneesti otettu kantaa kaupunkirakenteen jatkamiseen edelleen etelän suuntaan.

Kortteleiden sisäosien ratkaiseminen on kilpailussa onnistunut aluerakenteen ratkaisemista paremmin. Kaupunkikuvallinen kokonaisilme, koko alueen tärkeimmät kaupunkijulkisivut ja niiden maisemallinen nyansoiminen sekä Mannilantien ja Poikkitien katutilan jäsentäminen taas ovat olleet haasteellisempia tehtäviä. Myös korostetut näkymät pääradalta kulttuurimaisemaan ja pääradan varren mahdollinen uusi omaleimainen julkisivu on usein suunnittelussa jätetty huomiotta. Poikkitietä harva käsitteli ja tutki luonteeltaan edes osittain kaupunkimaisena katuna, jolle selkeät aluejulkisivut avautuvat.

Töiden välillä oli suuria eroja vanhan kulttuuriympäristön täydennysrakentamisen suunnittelussa. Täydennys- ja lisärakentamisen sijainnissa ja määrässä oli paljon vaihtelua. Ongelmallisinta on ollut saavuttaa uudisrakentamisen ja vanhan rakennuskannan välille tasapainoista suhdetta. Ehkä vähän yllättäenkin kaupunkirakenteellisesti parhaimmilla tuntuivat ratkaisut, joissa uudisrakentamisen määrä on kohtalaisen vahvaa. Tältä osin kilpailu tarjosi mielenkiintoisia näkökulmia jatkopohdintaa varten, vaikka Maatalousnormaalikoulun lähialueen tarkempi suunnittelu ei sisältynyt toiseen vaiheeseen.

Toinen vaihe

Ehdotuksista oli vaativasta tehtävästä huolimatta mahdollista valita viisi työtä suunnitelmia tarkentavaan toiseen vaiheeseen. Myös yläluokan töistä löytyy alueen jatkotyössä hyväksi käytettäviä suunnitteluajatuksia ja –ratkaisuja. Jatkotyövaiheeseen valikoituivat työt, joissa kokonaisrakenne ja korttelitason ratkaisut tarjosivat parhaiten kehityskelpoisia ja tutkinnan arvoisia ajatuksia. Useassa työssä oli myös kaupunkitilallisia ja –kuvallisia erityisansioita, joiden suunnittelua toivottiin jatkettavan tarkempaan mittakaavaan.

Tutustuttuaan kilpailuehdotuksiin ja kuultuaan asiantuntijoita palkintolautakunta valitsi toiseen vaiheeseen seuraavat ehdotukset:

- 1 NET
- 12 Leporanka
- 13 SAARET
- 15 pioneirit
- 24 PELTOSAARET

Töistä neljä (NET, Leporanka, Saaret, Peltosaaret) edustavat ns. selkärankamallia, jossa Mannilantien varsi on rajattu muurimaisin rakennuksin ja muut asuinkorttelit muodostavat niiden länsipuolelle solumaisia tai verkkomaisia rakenteita. Tästä mallista poikkeaa työ Pioneerit, jonka rakenne on käänteinen muihin töihin nähden.

Jokaiselle jatkoon valitulle työlle annettiin erityiset kehitystavoitteet ja jatkosuunnitteluohjeet, joita kilpailijoiden toivottiin tutkivan omista lähtökohdistaan. Kehitettävät suunnittelukysymykset olivat monessa kohdin samansuuntaisia. Näitä olivat Mannilantien merkityksen ja kaupunkikuvan korostaminen, liikenteen ja pysäköinnin järjestely sekä aukean maisematilan ja kortteleiden välisen reunan käsittely. Ehdotuskohtaisessa arvioinnissa on tarkemmin esitetty annetut kehitystavoitteet ja näkemys tarkentavan suunnittelun onnistumisesta.

Kilpailuohjelmassa annettu aluetta B koskeva asuntorakentamisen mitoitustavoite 52 000 – 67 000 kerrosneliömetriä saavutettiin jatkovaiheessa hyvin, mikä vahvisti yleiskaavan toteutettavuuden alueella. Viidestä työstä tehokkaimmassa (Leporanka) kerrosalaa on esitetty 70 300 m² ja väljimmässä (pioneerit) 48 700 m². Muut ehdotukset asettuvat välille 61 300 – 68 900 k-m².

5. EHDOTUSKOHTAISET ARVOSTELUT

Yläluokka, kilpailun toiseen vaiheeseen valitut ehdotukset

1 NET

Ensimmäinen vaihe

Yleiskaavan maankäyttöön perustuva suunnitelma, jossa rakennettavat korttelialueet on rajattu selkeiksi kokonaisuuksiksi ja täydennysrakentaminen sijoittuu melko pieninä ryhminä olemassa olevan rakennuskannan tuntumaan. Lähtökohtana on nykyisen rakennuskannan, tiestön ja vapaiden maisematilojen säilyttäminen. Esitetty rakentamisen laajuus on perusteltu, mutta erityisesti täydennysrakentamisen osalta ratkaisu ei suoraviivaisuudessaan täysin sopeudu vanhan alueen henkeen.

Suunnitelmassa on hyvin huomioitu yleiskaavan tavoitteet, soveltuvat rakentamispaidat ja rakentamisen laajuus. Heikkoutena on varovainen ja perinteinen korttelirakenne, jota kuitenkin on mahdollista kehittää suunnitelman puitteissa. Suunnitelman kokonaisrakenne muodostuu viheralueiden erottamista toimivista korttelisaarekkeista, joita yhdistävät pihakatumaiset raitit. Rakentamisen painopiste on Mannilantien varren umpinaisissa korttelin reunoissa, josta se luontevasti muuttuu kevyemmäksi viheralueiden suuntaan. Myös Poikkitie korttelisolujen umpinaiset rakennusmuurit rajaavat rakentamisen liikenneväylän suuntaan.

Kaksi korttelia liittyy Mannilantiehen korttelin sisäisen keskusraitin kautta, mikä on realistinen ja toteuttamiskelpoinen malli. Kaksi korttelia liittyy Poikkitiehen yhden seututien eteläpuolisen liittymän ja alikulkusillan avulla. Tämä on oikeantyyppinen, mutta kallis ratkaisu. Poikkitie ja Mannilantien eritasoliittymään on osoitettu kilpailuohjelmassa esitetyn tilanvaraussuunnitelman vastainen eteläpuolinen ramppi, joka on liikenneteknisesti ongelmallinen. Kevyenliikenteen verkosto on esitetty viitteellisesti, mutta se sitoo alueen uskottavasti ympäröivään kaupunkirakenteeseen. Yleiskaavan keskeistä pohjois- eteläsuuntaista ulkoilureittiä ei ole korostettu.

Sibeliuskampus ja pesäpallostadion on suunnitelmassa esitetty yleiskaavan mukaisesti.

Rakentamisen ja vapaa-alueiden selkeä erottaminen ohjaa maankäytön tiiviiksi vyöhykkeiksi ja sitä kautta liikenteen hyvin alueen reunoille, jolloin turhaa ajoneuvoliikennettä ei synny. Esitetty kaupunkirakenne mahdollistaa ekologisesti kestävä kokonaisuuden. Sen sijaan rakennettavilla alueilla on mahdollisuus maankäytön tehostamiseen.

Riittävän suuret ja yhtenäiset vapaa-alueet mahdollistavat monipuolisen viherympäristön, jota voidaan hoitaa taloudellisesti kestävällä tavalla.

Asuinkortteleiden ja yleisten viheralueiden välinen raja on epämääräinen, eivätkä selostuksessa mainitut tonttien rajaavat reunaistutukset välity suunnitelmasta. Rajauksen epämääräisyys johtuu osittain alueen reunoille esitetystä harvasta perinteisen omakotimaisesta pientalorakentamisesta, jota ei tulisi korostaa maankäytöllisesti. Omatonttisia erillispientalokortteleita tuleekin kehittää tuottajamuotoisen rakentamisen suuntaan. Kortteleiden väliset viheralueet ovat riittävän laajoja ja yhtenäisiä.

Asuinkortteleiden perusrakenne ja liikenneläpät ovat toimivia ja toteuttamiskelpoisia. Kortteleiden liittymät Mannilantielle ja pihakatumainen sisäinen raitti ovat hyvä rakenteellinen perusta, joka onnistuessaan mahdollistaa hyvin monipuolisen korttelirakenteen ja mielenkiintoisen katutilan. Suunnitelmaa heikentävät jäykän perinteinen rakennustapa sekä viitteellinen esitys. Itse

korttelirakenne on suunniteltu eläytyvällä otteella, ja se sallii rakennustavan variaation ja arkkitehtuuriratkaisujen kehittämisen. Korttelirakenne mahdollistaa monipuolisen asuntotuotannon ja vaihteittain toteutuksen, mutta sitä tulee edelleen tehostaa ja kehittää kaupunkimaisen pientaloasumisen suuntaan. Selostuksessa mainittu emokortteleiden luonne-ero ei vielä välity suunnitelmista. Pysäköinti on esitetty uskottavasti, mutta osittain kauas asunnoista. Pysäköinnin sijoittelua korttelissa tulee tutkia edelleen. Korttelikohtainen viheralue on toimivan kokoinen.

Toinen vaihe

Suunnitelman "NET" ensimmäisen vaiheen kokonaisrakenne muodostui neljästä kylämäisestä korttelikokonaisuudesta, joiden väliin jäi kulttuurimaisemaan liittyviä viheralueita. Suunnitelmassa oli löydetty rakentamisen painopistealueet, laajuus ja volyymi hyvin. Erilliset korttelisolut oli sijoitettu suurmaisemaan luontevasti ja uskottavan kokoisina. Niiden liittyminen ympäröivään kaupunkirakenteeseen oli esitetty vakuuttavasti, joskin rajauksessa kulttuurimaiseman suuntaan oli kehitettävää. Korttelin sisäinen rakenne tukeutui pihakatumaisen raitin ympärille ja vaihtui Mannilantieltä sekä Poikkitieltä kevyemmäksi viheralueiden ja kulttuurimaiseman suuntaan. Korttelimuoto seurasi maiseman muotoja hyvin ja korttelipuistot oli sijoitettu tarkoituksenmukaisesti.

Valittu malli antoi mahdollisuuksia mielenkiintoisen polveilevan "kotikadun" ympärille rakentuvan kyläsolun kehittämiseen. Toisaalta esityksen viitteellisyys korosti korttelirakenteen tavanomaisuutta ja varovaisuutta. Korttelisolujen rajautumista kulttuurimaiseman suuntaan pidettiin turhan kevyenä ja epämääräisenä, myös omakotirakentamisen osuutta pidettiin suhteettoman suurena. Suunnitelma-aineisto oli monen muun ehdotuksen tavoin kovin viitteellistä, eikä antanut mielikuvaa tekijän kaupunkikuvallisesta tahtotilasta tai rakennustavan suuntaviivoista.

Toisen vaiheen suunnitelmassa oli huomioitu palkintolautakunnan kehitysehdotuksia. Suunnittelumittakaavan muuttuminen tarkemmaksi oli tuonut nyansseja kortteleiden välille ja monipuolistanut muutenkin korttelirakennetta. Rakennustyyppien kirjo oli kasvanut merkittävästi ja rakentamisen suhdetta viheralueisiin oli tarkennettu. Kortteleiden sisälle oli haettu toisistaan poikkeavia rakentamisen osia ja kunkin solun keskelle oli osoitettu laajahko korttelipuisto.

Rakennus- ja asuntotyyppien moninkertaistuminen verrattuna edelliseen vaiheeseen ei kuitenkaan lisännyt rakenteen mielenkiintoisuutta toivotulla tavalla. Esitetty tyyppikirjo näyttäytyy korttelisolujen osalta vielä jäsentymättömänä, eikä rakennustyyppien määrää ole osattu kääntää muodostuvan ympäristön hyödyksi. Viitteellinen esitysmateriaali ei kerro tekijän kyläkuvan tavoitteista eikä perustele esitettyjä rakenneratkaisuja. Kotikadun jäsentävä selkäranka on havainnekuva-esityksen perusteella hävinnyt, mutta tilalle ei ole kehitetty uutta alueita sitovaa johtoteemaa, jolloin emokortteleiden yhtenäisyys on kadotettu. Suunnitelma ei löydä omia aluesuunnittelun keinojaan paikkaan sitoutuvan omaleimaisen ja identiteetiltään vahvan asuntoalueen muodostamiseen. Kapea asemapiirrosote ei kerro kaupunkitallisista suunnittelutavoitteista onnistuneesti.

Pohjoisin korttelisolu vaikuttaa rakenteellisesti mielenkiintoisimmalta ja parhaiten paikkaan sitoutuvalta. Siinäkin tulee esiin toisaalta kaupunkirakenteen ja toisaalta kaupunkitilan jäsentymättömyys. Poikkitien eteläpuolen korttelisolu on taas liikenteellisesti erittäin jäsentynyt mutta antaa rakenteellisesti mielikuvaa suuremmasta rakennusvolyymista ja –korkeudesta kuin tekijä on ilmeisesti tarkoittanut. Tämä vaivaa myös kahta Poikkitien pohjoispuolen korttelia.

Kortteleiden rajaamiskeinoissa viheralueiden suuntaan ei ole löytynyt sopivaa lähestymistapaa, vaikka suunnitelma esittää siihen useampaa mallia. Atrium-talotyyppin ja sen varianttien tuominen

mukaan palettiin on sinällään hauska detalji, mutta omakotiasumisen määrä on edelleen turhan korkea. Korttelinosien osalta ei ole löytynyt tyydyttäviä kokonaisuuteen nivoutuvia ratkaisuja.

Tekijä on kehittänyt työtään ja monipuolistanut alueen kortteleita sekä kokonaisuutena että yksittäisinä kyläsoluina. Jo ensimmäisessä vaiheessa löytynyt alueen kokonaisrakenne on onnistunut. Suunnitelman näkymälinjat ovat kohdallaan ja ne on tutkittu huolella. Myös viheralueet ovat sopivan kokoisia ja hierarkkisesti onnistuneita. Vahva yhtenäinen kaupunkirakenteellinen näkemys nyansointineen on kuitenkin jäänyt vielä puuttumaan esityksestä. Liikennratkaisut ovat yleisesti onnistuneita, mutta kortteleiden sisällä löytyy hankalia ja perustelemattomia katuratkaisuja. Raitit ympäröivään kaupunkirakenteeseen ovat onnistuneita. Korttelipuistojen ja viherrakentamisen mahdollisuuksia ja osuutta alueidentiteetistä on selostuksen perusteella pohdittu paljon. Suunnitelma on kaavataloudellisesti hyvä ja vaihteittain toteutettavissa. Ekologisesti ratkaisu on taloudellinen ja tiivis, joskaan omakotitalojen runsautta ei voi pitää alueelle sopivana ratkaisuna, suuria asuntoja on suhteellisesti erittäin paljon.

12 Leporanka

Ensimmäinen vaihe

Suunnitelman lähtökohdaksi on otettu tiivisrajainen kaupunkireuna, joka kevenee arvokkaan maiseman suuntaan ja muodostaa sille kauniisti alistuvan taustan. Maiseman ja ympäristöarvojen korostaminen on hyvä lähtökohta, mutta toteutus on paikoitellen varovaista ja avoimen maisematilan ja rakentamisen välinen suhde muodostuu kevyeksi. Liiallinen varovaisuus näkyy erityisesti täydennysrakennusalueilla, Poikkitiehen liittyvissä asuntokortteleissa sekä itäreunan korttelirakenteen kapeudessa ja vetäytymisessä kohti rataa.

Suunnitelman vahva selkäranka, ”muurikortteli” rajaa hyvin kaupunkirakennetta ja luo yhtenäisen julkisivun radan suuntaan. Korttelirakenne kevenee lännen suuntaan asteittain, mikä mahdollistaa hyvin näkymiä asunnoista ympäröivään maisemaan. Myös kortteleiden väliset pitkät näkymät on otettu oikein huomioon. Kortteleiden kokonaisvolyymi on pieni suhteessa avoimeen maisematiilaan.

Radanvarren muurikortteli rajaa alueelle vahvan identiteetin radan suuntaan, mutta pientalovyöhyke on jossain määrin jäsentymätön. Muualla rakentaminen jää kovin varovaiseksi eikä tuo uusia elementtejä erityisesti Poikkitien suuntaan.

Mannilantien jatke on tavoitteiden mukainen, mutta liittymien määrä tuntuu vähäiseltä. Urheilualueelle tulisi osoittaa oma liittymä samalla puolella kokoojakatua olevine pysäköintineen. Täydennysrakentamisalueiden katuverkko vaikuttaa jäsentymättömältä. Itäreunan sisäinen katuverkko pikkupuistoinen ja kevyen liikenteen väylineen tuntuu tuhlailvalta ja kaipaa tehostamista ja lisäjäsentelyä. Pohjois-eteläsuuntainen kevyen liikenteen raitti on hyvin suunnattu. Omakotitontteja reunustava polveileva ulkoilureitti on hauska idea ja se rajaa asuntokorttelit ympäröivästä maisemasta.

Suunnitelma ei esitä kaupunkirakenteellista kokonaisratkaisua, jossa olisi vahvasti tuotu esille kaupunginosaan palvelut ja luonne. Vanhoihin ympäristöihin on esitetty erilaista toimintaa, joka jää irralliseksi muuhun kaupunginosaan nähden. Sinänsä Kyrölän aseman suunta on ymmärretty oikein, samoin kuin sinne johtava kevyen liikenteen pääyhteys. Kaupunginosaileikkipuisto on sijoitettu liian kauas asutuksesta urheilualueen yhteyteen.

Sibeliuskampus on suunnitelmassa esitetty yleiskaavan mukaiselle paikalle.

Rakentamisen ja vapaa-alueiden selkeä erottaminen ohjaa maankäytön tiiviiksi vyöhykkeiksi ja sitä kautta liikenteen hyvin alueen reunoille, jolloin turhaa ajoneuvoliikennettä ei synny. Sen sijaan asuinkortteleiden sisäisen liikenteen jäsentely on väljää ja katujen suuri määrä kaipaa kaavataloudellista tehostamista. Samoin tehokkuutta on mahdollista lisätä rakennetuilla alueilla. Olemassa olevaa puustoa on säilytetty hyvin. Riittävän suuret ja yhtenäiset vapaa-alueet mahdollistavat monipuolisen viherympäristön, jota voidaan hoitaa taloudellisesti kestävällä tavalla.

Asuntokortteleita vaivaa niukkuus ja varovaisuus, vaikka niiden sisään syntyikin mielenkiintoisia katutiloja. Itse korttelit ovat pieniä, irrallisia saarekkeitä, joiden koko ei riitä luomaan riittävän isoa kaupunkimaista yksikköä. Myös korttelialueiden yhteys toisiinsa jää kevyeksi.

Reuna-alueiden pientaloryhmät on toteutettu omakotimaisen tehottomasti. Väljän rakentamisen lisäksi kortteleiden keskelle on osoitettu korttelileikkipihoja, yhteistiloja ja kiilamaisia puistovyöhykkeitä. Samanaikaisesti lähiympäristö maisemineen tarjoaa paljon oleskelu- ja liikkumismahdollisuuksia. Omakotitiloja korttelirakenteita tulisi vähentää, tehostaa rakennetta ja välttää päällekkäisiä julkisia tiloja.

Asuinkortteleiden perusratkaisu pyrkii tarjoamaan monipuolista asumisympäristöä pienkerrostaloista paritaloihin ja kytkettyihin pientaloihin ja omakotitaloihin. Ratkaisu on toimiva, mutta ei tarjoa erityisiä malleja uudenlaiseen asumiseen tai korttelirakenteisiin. Pohjana oleva korttelijako mahdollistaa sinänsä erityyppisten asuintalojen kehittämisen.

Toinen vaihe

Suunnitelman ”Leporanka” ensimmäisen vaiheen kokonaisrakenne muodostui kahdesta Mannilantien jatkeen varteen sijoittuvasta korttelikokonaisuudesta ja kahdesta Poikkitiehen tukeutuvasta pienemmästä korttelialueesta. Mannilantietä reunusti umpinaisempi muurikortteli, josta rakenne keveni viheralueiden ja kulttuurimaiseman suuntaan. Rakenne toiminee hyvin ratamelun estäjänä ja sitä on helppo käyttää vahvan alueidentiteetin muodostamiseen.

Suunnitelman kokonaisrakenne jätti kuitenkin vielä kehityksen varaa, koska rakentamisalueita varsinkin Poikkitien suuntaan ei ollut vielä uskottavasti löydetty. Pohjoisempi suurkortteli antoi kuitenkin viitteitä kehityskelpoisesta ja onnistunutta alueidentiteettiä muodostavasta kokonaisuudesta. Korttelin länsipuoli vaati kuitenkin myös rakenteellista selkiyttämistä, koska alue perustui tehottomaan ja päällekkäiseen liikennelähtöiseen rinnakkaisine katutiloineen ja puistosormineen. Tehottomuus voisi olla hyväksyttävää, jos sillä voitaisiin perustella ympäristölle koituvaa lisäarvoa tai vahvaa paikkaan sitoutuvaa kaupunkikuvallista ratkaisua, tai jos alueen lähtökohdat sitä edellyttäisivät. Mannilantien jatkeen reunan muurimainen rakenne oli mielenkiintoinen ratkaisu, mutta vaati pysäköinnin uudelleen mietintää. Kortteleiden rajautuminen laajojen viheralueiden suuntaan antoi suunnitelmasta kehityskelpoisen kuvan.

Toisen vaiheen suunnitelmassa oli osin vastattu palkintolautakunnan kehitysehdotuksiin. Mannilantien jatkeen reunan rakennetta oli ulotettu lähemmäs Poikkitietä ja teiden risteämisalue oli huomioitu kaupunkirakenteellisesti. Poikkitien molemmiin puolin oli lisätty rakentamisen volyymia ja esitetty edellisvaiheesta kehitettyjä orgaanisia, selkeästi maisemasta muurilla rajattuja pienkortteleita.

Havainne- ja ilmakuvaesitys kertoo tiiviin mattomaisesta rakenteesta. Kokonaisvolyymin lisäys ei suunnitelmassa kuitenkaan ole tapahtunut jäsennöidyllä tavalla. Tekijän selostuksessa esittämä korttelirakenteen rikastuminen ei välity suunnitelmista. Rakenteen nyansointi on jäänyt suunnitelmassa puuttumaan eikä asemapiirrosote anna vakuuttavaa kuvaa alueen

toiminnallisuudesta. Rakentamisalueet noudattavat maiseman suurmuotoja, mutta rakentamisen suhde lähimaisemaan on epämääräisempi. Esitettyjen kortteleiden viheralueet ovat erittäin pitkälle rakennettuinkin mitoituksellisesti epäuskottavia. Ehdotuksesta erottuva laituriteema on sinällään hauska ja alueidentiteettiä muodostava. Poikkitien varren orgaaniset korttelisolut on esitetty sympaattisesti, mutta niiden liikenteellinen ratkaisu on esitetyllä tavalla päällekkäinen ja tehoton. Kysymyksiä herättää myös vahvasti muotoillun kaupunkirakennemallin soveltuminen kaupungin tulevaan kasvuun etelän suuntaan.

Esitetyt vinjettikuvat antavat vivahteikkaan ja onnistuneen kuvan tekijän kaupunkikuvallisista tavoitteista. Ehdotuksessa on edelleen aluillaan paikkaan sopeutuva ja miellyttävä aluekokonaisuus. Kokonaisrakenteen horjuvat painopistealueet sekä korttelirakenteen ja sen myötä liikennelähtöisyyden jäsentymättömyys kuitenkin vaivaavat suunnitelmaa, vaikkei se katuverkon pituuden osalta ole kaavataloudellisesti huono. Mannilantien jatkeen varren muurimaisen rakennusvyöhykkeen käsittelyä olisi toivottu myös tarkennetun. Maisemarakentamisen keinoja ei ole tutkittu pitkän aluejulkisivun jäsentämisessä, mikä puute on havaittavissa muissakin ehdotuksissa.

13 SAARET

Ensimmäinen vaihe

Varmaotteinen ratkaisu, jossa on oikein huomioitu arvokas maisema, rakentamisen painopisteen sijoittuminen ja tärkeät näkymät. Täydennysrakentaminen sopeutuu suurelta osin hyvin vanhaan ympäristöön. Esitetty rakentamisen määrä tuntuu kokonaisuutena uskottavalta ja sopusuhtaiselta, mutta sitä on levitetty liian laajalle alueelle pohjoisessa. Lisäksi Maatalousnormaalikoulun päärakennuksen ympärille sekä karjatalouskoulun ja lehtorien talon välille osoitettu uudisrakentaminen ei kaikin osin ota huomioon historiallisia lähtökohtia. Valittu lähtökohta synnyttää suunnittelualueelle eheän kokonaisuuden, jossa on omaleimaiset, toimivat asuntoalueet sekä niiden väliin jäävät avautuvat maisematilat.

Suunnitelman kokonaisrakenne muodostuu viheralueiden erottamista selkeärajaisista korttelisaarekkeista. Kaupunkirakenteellisesti tärkeä solmukohta – Kyrölän seisake ja Mannilantien jatkeen liittyminen Poikkitiehen – on huomioitu maankäytöllisesti. Tekijä on tunnistanut rakentamispaiikat ja alueelle sopeutuvan rakentamisen määrän suhteellisen hyvin. Sen sijaan Sipoontien eteläpuolelle yleiskaavan urheilualueelle esitetty korttelisaareke katkaisee yleiskaavassa esitetyn viher- ja näkymäakselin.

Asutokorttelit ovat monipuolisia sekä ulkopuolelta että alueen sisältä katsottuna. Peruseriaate sijoittaa Mannilantien jatkeen suuntaan rajaavampaa rakentamista kuin peltoaukeille päin on hyvä lähtökohta ja mahdollistaa pitkiä näkymiä alueiden sisältä ja asunnoista. Korttelisaarekkeet rajautuvat selvästi maisematilasta ja ovat mittakaavallisesti tasapainoisia. Esitetty korttelirakenne mahdollistaa myös monipuolisen asuntotuotannon ja soveltuu hyvin järvenpääläiseen kaupunkirakentamiseen.

Kevyenliikenteen ja ulkoilureittien verkosto on kokonaisuutena hyvä ja oikein suunnattu. Sen sijaan voisi tutkia, onko mahdollista ja rakenteen kannalta tavoiteltavaa osoittaa myös kortteleiden läpi kulkeva pohjois-eteläsuuntainen raitti.

Kortteleiden keskusraittien liittymät Mannilantiehen ovat selkeät ja toteuttamiskelpoiset. Poikkitielle ei ole mahdollista ottaa suoria ajoneuvoliittymiä esitetyllä tavalla.

Kyrölän aseman palvelukeskus, Sibeliuskampus ja pesäpallostadion on suunnitelmassa esitetty yleiskaavan mukaisesti. Poikkitie ja Mannilantien risteyksen tehokkaampi rakentaminen on hyvä ajatus, mutta maankäytöllisesti sen tulisi kuitenkin olla pääosin asumista.

Rakentamisen ja vapaa-alueiden selkeä erottaminen ohjaa maankäytön tiiviiksi vyöhykkeiksi ja sitä kautta liikenteen hyvin alueen reunoille, jolloin turhaa ajoneuvoliikennettä ei synny. Esitetty rakentamisen tiiveys sekä esitetyt verkostot mahdollistavat ekologisesti kestävä kokonaisuuden. Sen sijaan korttelin sisäinen hidaskatu ei kaikilta osin ole uskottava ja edellyttää tarkempaa suunnittelua ja mitoitusta.

Riittävän suuret ja yhtenäiset vapaa-alueet mahdollistavat monipuolisen viherympäristön, jota voidaan hoitaa taloudellisesti kestävällä tavalla.

Asuinkorttelien ja yleisten viheralueiden välinen suhde on selkeä. Korttelien väliin jäävien viheralueiden leveyttä tulee tutkia tarkemmin asumisen riittävien etäisyyksien, toimivien puistovyöhykkeiden ja vaihtelevamman kaupunkikuvan kannalta.

Tiiviit asuinkorttelit ovat toteuttamiskelpoisia ja suhteellisen toimivia. Paikoitellen korttelirakenne vaikuttaa kuitenkin ahtaalta ja kaikilta osin pihojen suuntaukset eivät ole toimivia. Korttelin sisäinen itä-länsi suuntainen pihakatunomainen raitti on luonteva liikenteen selkäranka, joka mahdollistaa selkeän ja hyvin rajatun katutilan. Pysäköinnin mitoitusta vaikuttaa paikoitellen epärealistiselta, mutta lienee järjestettävissä perusratkaisun puitteissa. Korttelien sisäiset viheralueet ovat niukkoja ja niiden toteuttamiskelpoisuus tulee tarkistaa.

Selkeä korttelirakenne sallii monipuolisen asuntotuotannon ja vaihteittain rakentamisen. Valittu malli soveltuu kokonaisuutena paikalliseen rakentamiseen. Erityisesti Poikkitiehen tukeutuvia omakotimaisia erillispientalokortteleita voisi kehittää tiiviimmän, esimerkiksi tuottajamuotoisen rakentamisen suuntaan.

Toinen vaihe

Ensimmäisen vaiheen ”Saaret” pohjasi toistuvaan, pihakatun ympärille rakentuvaan korttelisolun. Alueen rakentamisen painopistealueet ja volyymit oli tunnistettu melko onnistuneesti. Käytetty korttelisolun koko oli pienempi kuin useissa muissa samaa rakennemallia käyttävissä ehdotuksissa. Kutakin korttelia oli jäsennelty onnistuneesti. Suunnitelma antoi viitteitä alueelle sopivasta, monipuolisen asuntotuotannon mahdollistavasta ja voimakasta alueidentiteettiä muodostavasta suunnitelmasta. Esitettyjen korttelisolujen koko, tiiveys sekä korttelien välisten viheralueiden toiminnallisuus herättivät kuitenkin ensimmäisessä vaiheessa kysymyksiä. Suunnitelma kärsi myös korttelisolun monistamisesta Mannilantien varrella. Poikkitien varren kaupunkikuvallista näkemystä toivottiin järkevöitettävän. Poikkitie ja Mannilantien risteysalueelle toivottiin kaupunkirakenteellista vastinetta liikennealueen kaupunkirakenteelliselle solmukohdalle.

Tekijä huomioi palkintolautakunnan kehitysehdotukset hyvin ja kehitti ehdotustaan selkeästi toiseen vaiheeseen. Alueen kokonaisrakenne, rakentamisalueiden koko, rajautuminen ympäristöstään sekä niiden suhde toisiinsa on esitetty tutkitusti ja onnistuneesti. Tekijä on monipuolistanut korttelisolujen rakennetta ja rakennustyyppejä. Ratkaisu mahdollistaa monipuolisen asunto- ja väestörakenteen, samoin kuin erilaiset rahoitusmallit ja tuotantotavat sekä alueen vaihteittaisen toteuttamisen.

Poikkitie ja Mannilantien jatkeen risteysalueeseen liittyvä rakentaminen sopii paikkaan. Esitetty toimitilarakentamisen määrä tuntuu suurelta, mutta asumisen suhteellista määrää on helppo lisätä. Poikkitien kaupunkikuvallista ilmettä on kehitetty, mutta se kaipaa vielä jatkotyöstöä. Korttelien

rakenne on esitetty uskottavasti. Pihakadusta on mahdollista luoda mielenkiintoinen ja alueidentiteettiä muodostava kotikatu, jonka ympärille oma kyläyhteisö rakentuu. Kortteleiden väliin jäävät viheralueet ovat mitoitukseltaan toimivia. Toisaalta ero keskeisten näkymiä palvelevien avoimien akseleiden ja vihersormien välillä voisi olla suurempi sekä viheralueiden hierarkian, näkymien avaamisen että orientoituvuuden kannalta. Poikkitien eteläpuolen vihersormien käyttösisältö on vielä epäselvästi ratkaistu. Korttelit liittyvät keskimäärin hallitusti ympäröivään kulttuurimaisemaan mutta liittymisessä kulttuurimaiseman vanhoihin saarekkeisiin löytyy vielä epämääräisyyttä.

Omakotimaista rakentamista lienee mahdollista kytkeä yhteen joltakin osin, jos selkeää rajautumista viheralueisiin halutaan vahvistaa. Virheenä voi pitää sitä, että pitkät puistojen suuntaiset näkymät on nyt suljettu tai kavennettu istutuksin, mutta virhe on korjattavissa. Reitistön sijoittumista tulee tarkentaa, navetanmäen tuntumassa on nyt kaksikin reittiä, mutta pohjois-eteläsuuntainen reitti puuttuu asuinkortteleiden puoleiselta viljelyalueen reunalta. Ehdotuksesta puuttuu ohjelman mukainen kaupunginosaleikkipuisto. Virhe on myös Maatalousnormaalikoululle esitetty katu ja liittymä Poikkitieltä.

Pysäköintikatosten määrä kertoo, ettei alueen rakennusvolyymin nostaminen esitetystä ole enää rakenteen puitteissa mahdollista, mutta ehdotus on jo varsin tehokas. Rakennusten sijoittelussa on mitoituksellista horjuvuutta, mutta yksittäiset virheet on mahdollista korjata jatkotyöskentelyssä. Suunnittelumateriaalin rakennustapaa esittelevä aineisto on viitteellistä eikä anna tarkkaa kuvaa tekijän tavoitteista. Aluejulkisivut eivät yllä korttelirakenteen suunnittelun tasolle. Sekä Mannilantien että Poikkikadun kaupunkikuvallista ilmettä tulee kehittää.

Rakenteellinen kokonaisuus ja rakenteen vaihtuminen Mannilantieltä kohti kulttuurimaisemaa ovat onnistuneet. Korttelisolujen pienemmät yhteispihojen ympärille rakentuvat rakennusryhmät on sovitettu hyvin yhteen ja niistä muodostuu vahva kokonaisuus, kyläyhteisö. Pihakadun luonnetta tulee vielä kehittää, nyt se näyttäytyy kauttaaltaan rakennettuna ja osin jopa turhan väljänä, mutta yleisestä alueesta on muodostettavissa jännevä tilallinen kokonaisuus. Tekijä on huomioinut meluntorjunnan ja sadeveden imeytystarpeen. Osa kaduista voidaan toteuttaa myös tonttien sisäisenä ajoyhteytenä, mikä tekee ehdotuksesta kaavataloudellisesti erittäin edullisen. Pysäköintikatosten sijoittelu ja maksimipituus tulee osin vielä tutkia uudelleen. Tekijän selostuksessa mainitsemat suunnitteluratkaisut välittyvät yleisesti myös itse suunnitelmista.

15 pioneirit

Ensimmäinen vaihe

Suunnitelman lähtökohdaksi on otettu vahva, sulkeutuva kaupunkireuna, joka muodostaa yhtenäisen kaupunginosan pääkatujen varsille. Uudisrakentaminen muodostaa selkeän rajan ja mielenkiintoisen taustan arvokkaalle ympäristölle. Samalla avoin maisematila ulottuu sormimaisina vyöhykkeinä asuntoalueen sisään ja yhdistää taustalla olevat korttelit kokonaisuutensa. Ongelmana on kuitenkin tärkeiden, radalta Maatalousnormaalikoululle ja Tuusulanjärvelle aukeavien näkymien säilyttäminen. Onnistuessaan perusratkaisu mahdollistaa omaleimaisen ja myös asuntoalueen sisälle vahvaa identiteettiä luovan kokonaisuuden. Sen sijaan Maatalousnormaalikoulun pihapiirin täydennysrakentaminen irrallisina rakentamissoluina on kevyemmin tutkittu ratkaisu, jolla ei tunnu olevan luontevaa yhteyttä nykyiseen rakennuskantaan ja olemassa olevaan historialliseen rakenteeseen.

Kaupunkirakenteen painopiste sijoittuu Mannilantien jatkeen ja Poikkitien muodostaman risteyksen suuntaan. Rataa vasten on esitetty kevyesti rajaavaa rakentamista, peltoaukeiden suuntaan

rakentamisen vyöhyke polveilee orgaanisesti. Vyöhykkeiden väliin sijoittuu vapaammin pientalomaista tai kaupunkivillarakentamista. Poikkitien pohjoispuolinen asuntorakentaminen tukeutuu liikenteellisesti Mannilantien jatkeeseen.

Suunnitelman kokonaisrakenne on ongelmallinen alueen pohjoisosassa, sillä yleiskaavan mukaisen urheilu- ja virkistyspalveluiden alueen vieressä rakentaminen on jäänyt hyvin kevyeksi ilman selvää motiivia. Poikkitien kaupunkikuvallinen pohdinta on jäänyt kesken, rakentamisvyöhyke voisi ulottua etelämmäksi kohti Poikkitietä. Samoin Poikkitien eteläpuolinen korttelisolun on pienekö ja se vaikuttaa irralliselta muusta rakenteesta. Kaupunkirakenteellisesti keskeinen solmukohta Kyrölän seisakkeen luona on kaupunkikuvallisesti hatara. Näistä syistä ehdotuksen kokonaisvolyymin on turhaan jäänyt aika alhaiseksi.

Valitusta muurimaisesta rakenteesta johtuen asuntoalueen sisäisestä korttelirakenteesta saattaa syntyä väärin painottunut, sillä voimakas raja-alue viher- ja virkistysalueiden suuntaan voi vaikuttaa siihen, että asuntojen yhteydet ja näkymät arvokkaaseen maisemaan jäävät heikoiksi. Samanaikaisesti korttelirakenne on suhteellisen kevyt liikenneväylien ja melun suuntaan. Kevyenliikenteen verkosto ei ole kaikilta osiltaan jäsentynyt ja siinä on turhaa päällekkäisyyttä. Sen sijaan yleiskaavan mukainen merkittävä kevyen liikenteen yhteys / ulkoilureitti koulujen suuntaan on jätetty huomiotta. Kaupunginosaleikkipuisto on sijoitettu liian kauas asutuksesta urheilualueen yhteyteen. Korttelirakenne sijoittuu ongelmallisesti meriviemärin päälle, mikä ei ole mahdollista.

Palveluihin kokonaisuutena ei ole otettu kantaa, sen sijaan Sibeliuksenkeskus ja pesäpallostadion on esitetty yleiskaavan mukaisesti.

Rakentamisen ja vapaa-alueiden selkeä erottaminen ohjaa maankäytön tiiviiksi vyöhykkeiksi ja sitä kautta liikenteen hyvin alueen reunoille, jolloin turha ajoneuvoliikennettä ei synny. Sisäinen katujärjestely tulee tutkia tarkemmin ja suuria korttelipihoja tulee tarkastella myös kaavataloudellisesti.

Riittävän suuret ja yhtenäiset vapaa-alueet mahdollistavat monipuolisen viherympäristön, jota voidaan hoitaa taloudellisesti kestäväällä tavalla.

Suunnitelmassa on kiinnostava kolmijako: liikennealueiden varrella suoraviivaista, peltoaukeiden suuntaan orgaanisesti polveilevaa ja välissä vapaasti sommiteltua pientalorakentamista. Esitetty kaupunkirakenne antaa mahdollisuuden voimakkaaseen alueidentiteettiin ja yhteisöllisyyteen, oman kaupunginosan syntymiseen. Siinä on myös paljon kehittämismahdollisuuksia, mistä suunnitelman selostusosa antaa hyvin viitteitä.

Rakenteeseen sisältyy myös heikkouksia ja hyvän toteutuksen kannalta riskejä. Liikenteen ja pysäköinnin vaatima tila on esitetty hyvin viitteellisesti vaikka toteutettava ratkaisu vaikuttaa oleellisesti muodostuvaan korttelitilaan ja kaupunkikuvaan. Liikenteen perusratkaisu on mahdollinen, mutta joidenkin korttelinosien suhteen ajoyhteyksiä ei ole riittävästi tutkittu. Erityisesti pientaloryhmien liikenteellinen järjestely ei vaikuta uskottavalta. Alueelle muodostuva katutila on jäsentymätön ja sisältää monia vaikeasti yhdistettäviä elementtejä: pientalokortteleiden vapamuotoista reunavyöhykettä, autokatoksia, ja pysäköintipaikkoja, monipolvista katutilaa ja niiden vastapainona orgaanisten korttelinosien laajoja yhteispihoja.

Esitetty korttelirakenne mahdollistaa suhteellisen monipuolisen asuntotuotannon, mikä ei suunnitelmasta vielä täysin välity. Korttelirakenne sallii myös alueen vaihteittaisen toteuttamisen.

Toinen vaihe

Ensimmäisen vaiheen ”Pioneerit” oli omintakeinen ja loi alueelle muista ehdotuksista poikkeavaa kaupunkirakennetta. Suunnitelman vahvuus oli mielenkiintoinen ratkaisu rajautumisessa avoimeen kulttuurimaisemaan. Sopivia rakentamisalueita ja rakentamisen volyymia ei kuitenkaan ollut vielä aivan tunnistettu. Suunnitelma sulki näkymäakseleita eikä toisaalta vastannut radan synnyttämään melukysymykseen. Poikkitien varren kaupunkikuvallinen ilme kaipasi kehittämistä. Pyöreämuotoisten korttelien liittäminen Maatalousnormaalikoulun rakennuskantaan vaikutti ongelmalliselta. Puutteistaan huolimatta ehdotus tarjosi kehityskelpoisia ajatuksia jatkotyöstön pohjaksi. Ehdotuksen parhaita puolia oli sen voimakasta ja tunnistettavaa, jopa runollista alueidentiteettiä tarjoava kokonaisuus.

Tekijä on jatkotyössään muista poikkeavalla tavalla keventänyt rakentamisen kerrosalaa edellisestä vaiheesta. Myös korttelirakenne on pysynyt jotakuinkin samanlaisena, vaikka pientä liikenteellistä selkiyttämistä on tehty. Meriviemärin tilavaatimukset on nyt huomioitu. Suunnitelman orgaanisesti mutkitteleva muurimainen rakennusrintama jää eleenä edelleen hyvin kevyeksi. Asiaa alleviivaavat vielä rintaman mutkiin sijoitetut laajat korttelipuistot. Tästä seuraa, että muun korttelirakenteen suhde muurimaiseen rakentamiseen jää etäiseksi ja ratkaisemattoman oloiseksi.

Suunnitelma ei esitä selkeän uskottavaa kaupunkirakenteellista kannanottoa Mannilantien varren ratamelun suhteen. Suunniteltu rakentaminen autosuojineen ei tähän riitä. Suunnitelman esittämä huvilamaisten 1—4 asunnon rakennusten ajatus puistomaisen yhteispihan reunoilla tai keskellä on viehättävä, mutta on koko alueen kattavana rakenteena turhan väljä. Rakenteellinen väljyys asettaa kyseenalaiseksi myös korttelipuistojen esityksen mukaisen suuren laajuuden.

Alueen pohjoisosa on rakenteellisesti edelleen turhan kevyt. Mutkittelevan rakennusmuurin paikkaa olisi voinut tutkia rohkeammalla otteella. Orgaanisesta, alueen kulttuurimaisemasta rajaavasta rakennusrintamasta olisi todennäköisesti saanut enemmänkin irti ja se olisi pitänyt pystyä integroimaan muuhun rakenteeseen kiinteämmin. Nyt mutkittelevan rintaman ja muun rakenteen väliin jää turhan suuria ja perustelemattomia rakentamattomia alueita.

Poikkitien varren kaupunkikuva jää edelleen epämääräiseksi ja vaatisi rohkeampaa suunnitteluotetta. Näkymälinjat katujen suunnasta Maatalousnormaalikoululle jäävät myös perusteettoman kapeiksi. Poikkitien ja Mannilantien risteyksen liikenneympyrä ei vastaa alueen annettuja liikenteellisiä lähtökohtia. Poikkitien eteläpuolisen alueen kaareva muotoaihe tuntuu tähän suuntaan jo perustelemattomalta.

Valittu rakenne olisi kokonaisuudessaan kestänyt suurempaa rakennustyyppien variointia ja monipuolisempia korttelin sisämaailman ratkaisuja. Aineiston perspektiiviesitys ei tunnu olevan yhdensuuntainen muun esitysmateriaalin kanssa. Luontevaa kokonaisrakennetta ei ole löytynyt alueelle vielä toisessakaan vaiheessa. Kevyenliikenteen reitistö on osin päällekkäinen ja katuverkko kokonaisuutena epätaloudellinen. Alueen luonteva vaihteittainen toteuttaminen, kenties vaihtelevilla toteutusmuodoilla, on valitulla rakenteella hankalaa. Rakennusvolyymien keventämistä edellisestä vaiheesta, suunnittelualueella B, voi pitää virheenä. Runolliset lähtökohdat suunnitelmassa ovat yleviä, mutta ne eivät lopulta ole taipuneet uskottavan kaupunkirakenteen vaatimuksiin.

24 PELTOSAARET

Ensimmäinen vaihe

Hyvin ammattitaitoinen ja varma ratkaisu, jossa on oikein huomioitu arvokas maisema, rakentamisen painopisteen sijoittuminen, tärkeät näkymät ja vanha rakentamistapa. Vanhojen miljöiden säilyttäminen ja niiden varovainen käsittely kunnioittaa hienosti historiallisia lähtökohtia, mutta täydennysrakentaminen voisi olla rohkeampaakin kokonaisuuden kärsimättä. Maatalousnormaalikoulun olevien rakennusten purkaminen ilman uudisrakentamista ei ehkä ole realistista. Valittu lähtökohta synnyttää suunnittelualueelle kuitenkin eheän kokonaisuuden, jossa on omaleimaiset, toimivat asuntoalueet sekä niiden väliin jäävät herkäät maisematilat.

Esitetty ratkaisu on kaikin puolin tasapainoinen ja toimiva. Ehdotusta leimaa kuitenkin tietty varovaisuus ja turhan alhainen rakentamisvolyyymi. Maankäyttö on yleiskaavan mukaista, mutta mitoituksellisesti siinä on mahdollisuutta tehostamiseen, erityisesti Poikkien varressa. Suunnitelman suuri ansio on tavassa, jolla se ottaa huomioon sekä lähiympäristön rakennetut alueet että kulttuurimaiseman. Mannilantien ja Poikkien varsille muodostuu yhtenäistä kaupunkitilaa, joka sopii mittakaavaltaan hyvin ympäristöön.

Esitetty katuverkko on selkeä ja hyvin jäsennöity. Mannilantie on tavoitteiden mukaisesti alueen pääkatu. Poikkien ja Mannilantien eritasoliittymän eteläpuolinen ramppi sekä Poikkien pohjoispuolen asuntokorttelin liittymäratkaisu eivät ole kilpailuohjelmassa esitetyn tilanvaraussuunnitelman ja ohjeistuksen mukaisia. Poikkien ja Mannilantien kulmauksen asuntokortteleiden luonne muuttuu ratkaisevasti, jos Mannilantien ramppi rakennetaan pohjoispuolelle. Poikkitielle ei ole mahdollista ottaa suoria ajoneuvoliittymiä esitetyllä tavalla. Kevyen liikenteen pääväylä / ulkoiluraitti on toimiva, mutta kaupunginosaleikkipuisto on sijoitettu liian kauas asutuksesta lähelle urheilualuetta.

Palveluihin ei kokonaisuutena ole otettu kantaa, lähipalvelujen sijainti on yleiskaavan mukaisesti Kyrölän aseman seudulla. Sibeliusskeskus liittyy kauniisti maisemaan ja sillä on luonteva yhteys Ainolan suuntaan. Urheilukenttä on hyvin sijoitettu, mutta sille ei ole osoitettu pysäköintialueita.

Rakentamisen ja vapaa-alueiden selkeä erottaminen ohjaa maankäytön tiiviiksi vyöhykkeiksi ja sitä kautta liikenteen hyvin alueen reunoille, jolloin turhaa ajoneuvoliikennettä ei synny. Riittävän suuret ja yhtenäiset vapaa-alueet mahdollistavat monipuolisen viherympäristön, jota voidaan hoitaa taloudellisesti kestäväällä tavalla.

Asuntokorttelit muodostavat itäreunalle kauniisti vaihtelevia ryhmiä, jotka avautuvat viereiseen kulttuurimaisemaan ja ovat osa sitä. Ratkaisu mahdollistaa vaihtelevia, pitkälle ulottuvia näkymiä kortteleiden sisältä ja asunnoista. Samaa tavoitetta tukee länteen kevenevä korttelirakenne, mikä mahdollistaa myös monipuolisen asuntorakentamisen ja erilaiset talotyytit. Korttelit ovat hyvin toimivia ja erityisesti radan varren kortteihin syntyy pienimittakaavaisia, turvallisia ja näkymiltään vaihtelevia katutiloja. Poikkitiehen liittyvät pientalokorttelit sen sijaan on ratkaistu suurelta osin perinteisen omatonttisen omakotialueen tapaan ja niitä tulisikin kehittää tiiviimmän kaupunkimaisen pientalorakentamisen suuntaan.

Mannilantien ja Poikkien suuntaiset talorivit toimivat periaatteessa hyvänä meluesteenä, mutta rakennusten välisten aukkojen vuoksi meluestevaikutus ei vaikuta harkitulta. Talorivit rajaavat hyvin kaupunkirakennetta ja luovat yhtenäisen julkisivun radan suuntaan. Yleisesti näkymät ohikulkevilta väyliltä on kauniisti ratkaistu.

Toinen vaihe

Ensimmäisen vaiheen ”Peltosaaret” perustui alueella kertautuvaan, lenkkinä kiertävän pihakadun ympärille ryhmittyvään korttelisoluuun. Mannilantien varteen sijoittui neljä ja Poikkitie varteen kaksi korttelisolua. Suunnitelmassa oli tunnistettu alueelle soveltuvan kokonaisrakenteen vaatimukset hyvin, työstä välittyi ”itsestään selvän” ratkaisun helppous. Rakenne istui tasangolle hyvin. Kortteleiden ratkaisut olivat tutkittuja ja toimivia. Alueen kokonaisrakenne ja sen kaupunkikuva sitoutuivat paikkaan ja hyödynsivät sen lähtökohtia hyvin. Rakentamisen volyymi kokonaisuutena oli alueelle kuitenkin hieman turhan pieni. Mannilantien ja Poikkitien risteysalueen ratkaisut eivät olleet realistisia.

Toiseen vaiheeseen suunnitelmaa oli tarkennettu Mannilantien ja Poikkitien risteysalueen osalta. Poikkitien pohjois- ja eteläpuolen korttelisolujen rakennetta oli muutettu. Alueen rakennusvolyyminä oli kokonaisuudessaan nostettu palkintolautakunnan palautteen mukaisesti, mutta ehdotus on silti jatkovaiheen töistä toiseksi tehottomin. Korttelin pihakatulenkistä on pidetty kiinni, mutta sitä ei ole juuri kehitetty ensimmäisestä vaiheesta. Mannilantien varren rakentaminen toimii uskottavasti ratamelun suuntaan ja luo tunnistettavaa paikallista kaupunkikuvaa. Kortteliratkaisusta löytyy useampia rakennustyyppisiä. Suunnitelman kokonaisote on säilynyt vahvana ja ammattitaitoisena. Olevien metsien ottaminen viheralueiden rungoksi toimii hyvin ja niitä on onnistuneesti jatkettu kortteleiden sisäisillä uusilla puistoalueilla.

Korttelisolujen rakennesisältö on kautta alueen hyvin samanlainen eikä mittakaavan tarkentuminen ole johtanut alueen tarkempaan nyansointiin. Mannilantien ja Poikkitien risteysalueen liikennejärjestelyjen huomioiminen on tuonut kokonaisrakenteeseen hieman irrallisen oloisen korttelinosan. Kotikadun lenkkiä vaivaa tietty kaksijakoisuus. Kylänosaan saavuttaessa liikutaan autopaikoituksen hallitsemassa katumaailmassa, jota tosin onnistuneen oloinen korttelipuisto keventää. Paritalojen sijoittaminen korttelipuiston ympärille on kokonaisrakenteessa onnistunut ratkaisu. Lenkin toista puolta reunustavat omakotitalot, joiden kotikatu on todennäköisesti hyvin miellyttävä, mutta toisaalta kerrostalo- ja rivitaloasujilta piilossa. Omakotitalot rajaavat osaltaan kortteleiden reunoja tiiviisti ja eksklusiivisesti, mutta osin turhan tehottomasti viheralueiden suuntaan. Myös parinkin tontin välein esiintyvät ”raot” rakenteessa hajottavat turhaan tiukkaa rajausta. Puuston istuttamista avoimille alueille ei voi näkymiä sulkevana elementtinä pitää onnistuneena ratkaisuna.

Työ on kokonaisrakenteellisesti vahva ja sinällään toteutuskelpoinen. Mannilantien ja radan välisen alueen kehittäminen vihervyöhykkeeksi on onnistunut ratkaisu. Kaupunkikuvallinen ote on vahva ja mittakaava onnistunut. Tekijältä olisi kuitenkin toivottu vahvempaa työn kehittämistä toisessa vaiheessa, nyt lopputulos jää monotoniseksi ja kaavataloudellisesti aika epäedulliseksi. Valittu korttelirakenne lukkiutuu eikä tekijä ole esittänyt vaihtoehtoisia rakennemalleja. Rakennus- ja asuntotyyppien sekä –volyymin variointi työn puitteissa on vaikeaa. Myös toteutusyksikköjen varioiminen on hankalaa.

Muut yläluokan ehdotukset

8 SARKAJAKO

Suunnitelman perusrakenne on selkeä ja tasapainoinen. Itään päin nouseva ja tiivistyvä korttelirakenne luo alueelle selkärangan, joka liittyy hyvin vapaa-alueisiin. Itäreunaan muodostuu yhtenäinen kaupunkijulkisivu, jonka väleistä avautuvat näkymät taustalla olevaan maisemaan.

Mittakaavallinen yhteys ympäröivään kaupunkirakenteeseen on hyvä. Erityisen vahvalta se vaikuttaa Mannilantien varressa, täydennysrakentamisalueilla ja Poikkitie varressa ote olisi voinut olla vahvempikin. Perusratkaisussa on korostettu näkymien merkitystä ja siinä on onnistuttu hyvin.

Suunnitelma olisi kestänyt korttelisolujen vahvempaa variointia toistensa suhteen. Korttelitasolla kyseenalaista on myös erityyppisen rakentamisen sitoutuminen yhtenäiseksi kokonaisuudeksi - kantaako pelkkä rakennustapa? Asuntokadut ovat ilmeeltään rauhallisia ja ne avautuvat maisemaan onnistuneesti. Toisaalta katutilan luonnetta olisi voinut monipuolistaa hieman vähemmän ankaralla korttelirakenteella. Korttelin osien väliin jäävien vihersormien toiminnallisuus on esitetyllä mitoituksella kyseenalaista.

Esitetty rakennustapa vaikuttaa mielenkiintoiselta ja se luo alueelle vahvaa ja omaleimaista identiteettiä. Suunnitelman rakenteellinen tiukkuus vaatii onnistunutta ympäristöä luodakseen päättävistä panostamista itse rakennusmassojen arkkitehtuuriin.

Täydennysrakentaminen on hillittyä ja herkkää, mutta erityisesti ryppäiden välisiä alueita olisi voinut käsitellä vahvemmin. Vierailukeskus on sijoitettu onnistuneesti. Muina palveluina on esitetty vain leikkipuisto ja urheilualue. Kyrölän aseman suunta tulevine palveluineen on jätetty huomiotta.

Mannilantien jatke on tavoitteiden mukainen. Liittymäramppi on kavennettu pieneksi, mikä kaupunkikuvallisesti on hyvä ratkaisu, mutta voi liikenteellisesti olla ongelmallista. Poikkitien rinnakkaistie on toimiva, mutta se katkaisee viheryhteyden kahdesta kohdasta. Täydennysrakentamisalueiden katuverkko on jäsentymätön ja tuhlailtava. Kevyen liikenteen pääsuunnaksi on esitetty kaakosta luoteeseen kulkeva väylä. Sen sijaan yhteydet urheilualueelle ja koulun suuntaan on esitetty kevyemmin.

9 dekaDANCE

Suunnitelmaesityksessä liikutaan vahvasti käsitteellisellä tasolla.

Suunnitelmassa on kaupunkirakenteeseen liittymisen suhteen ongelmia: Sipoontien varsi on esitetty rakennettavaksi, sen sijaan Poikkitien etelä- ja pohjoispuolen keskeiset rakentamispaidat on jätetty hyödyntämättä, Mannilantien jatkeeseen liittyvä rakentaminen ei ole löytänyt luontevaa painopistettä. Myös täydennysrakentamisen ja vanhan ympäristön yhteys jää kevyeksi.

Tyypikorttelimallin tutkiminen on jäänyt viitteelliseksi. Perusidea olisi kuitenkin voinut tarjota mahdollisuuksia pidemmälle vietyä ja tarkemmin tutkittuna. Kaaviokuvissa on nähtävissä mielenkiintoinen uuden kaupunkirakenteen aihio. Erityisesti se välittyy rakentamisvaiheita kuvaavassa esityksen osassa, ”kulhomaista” alueen kaupunkirakennetta olisi suonut viedyn pidemmälle. Luonnosmaisuuksien kohdistuu myös rakennustavan esittämiseen, joka ei suunnitelmista aukea.

Liikennetarkaisut on jätetty kortteleiden osalta tutkimatta. Pysäköinti pohjaa osaksi laitosratkaisuun, mikä esitetyllä tavalla ei ole realistinen toteutustapa. Vaikka suunnitelmaa on pyritty liittämään olemassa olevaan ympäristöön ja paikkaan sidonnaisuutta on kuvattu selostustekstissä, tavoite ei kuitenkaan välity konkreettisesti itse suunnitelmasta. Suunnitelma on viihdyttävä mutta tällä suunnittelun tasolla vielä kovin teoreettinen.

11 Milky Way

Suunnitelmassa erilliset korttelisolut sijoittuvat vapaasti aukealle viheralueelle. Saarimalli löytää helposti esikuvia kulttuurimaisemassa jo olevista luonnonmuodoista.

Suunnittelualueen rakennekokonaisuuden liittyminen muuhun kaupunkirakenteeseen jää esitetyllä rakennemallilla ongelmalliseksi. Ehdotus ei rakenteellisesti ota kantaa liikenneväylien halkomaan alueeseen eikä riittävästi huomioi kilpailualueen eteläpuolelle jatkuvaa kaupunkirakennetta. Mannilantien ja Poikkitie katutilat muodostuvat turhan kevyiksi. Ratamelun huomioiminen kaupunkirakenteellisesti ei esitetyllä mallilla onnistu. Esitetty rakentamisen volyymi on alueelle turhan vähäinen. Korttelisolujen koko on pienimpien osalta kyseenalainen.

Kortteliratkaisu perustuu pihakatumalliin, joka kuitenkin vaikuttaa kaavataloudellisesti ja toiminnallisesti epäedulliselta. Kokonaisuutta vaivaa vahvan idean joustamaton noudattaminen. Tonttikatujen ja asutopihojen väliin jää perustelemattomia vyöhykkeitä, joita esitetään korttelipuistoiksi tai pysäköintialueiksi. Osittain vyöhykkeet tuntuvat jäävän täysin irralliseksi ”ei kenenkään maaksi”. Asuntorakentamissolujen reunojen muodostuminen avoimen kulttuurimaiseman suuntaan pohjaa teoreettisen oloisesti vahvaan grafiikkaan, mitä on vaikea toteuttaa onnistuneesti. Koko suunnittelualue on kokonaisuutena laaja ja kestäisi korttelikokonaisuuksien laajempaa variointia.

Pihakadun luonne on jäänyt kevyelle tutkimiselle ja vaikuttaa esityksen perusteella melko yksitotiselta.

Poikkitie kaksi liittymää pohjoispuolisiin soluihin ei ole suositeltava ratkaisu. Mannilantien ja Poikkitie risteysalue ei ole ohjeistuksen mukainen. Kaupunkirakenteellisesti keskeinen solmukohta risteysalueen lähistöllä jää käsittelemättä. Täydennysrakentamista ei ole esitetty. Esityksestä välittyy tavoitteellinen ja monilta osin miellyttäviä aluekokonaisuus, joka ei kuitenkaan rakenteellisesti istu suunnittelualueelle.

18 Sieppari

Suunnitelma pohjaa Mannilantien varren muurimaiseen rakentamiseen ja siitä länteen lähteviin ”helminauhamaisiin” tonttikatuihin.

Esitetty malli on toimiva mutta kokonaisuutena alueelle kovin varovainen ratkaisu. Alueen lähtökohdat ja esitetyt tavoitteet on sinällään huomioitu kohtuullisen hyvin. Maankäyttö on yleiskaavan mukaista lukuun ottamatta pohjoisosan asuntokorttelia urheilualueella.

Asuntokorttelit muodostavat itäreunalle toimivia ryhmiä, jotka on muotoiltu siten, että tonteilta on yhteys puistoon. Malli aiheuttaa väljyyttä ja tehottomuutta alueelle ja näkyy kokonaisrakenteen hajanaisuutena. Kortteleiden väliset pitkät näkymät on huomioitu hyvin.

Rakentamisen suhde ympäristöön jää kevyeksi ja irralliseksi vaikka korttelirakenteet on kauniisti muotoiltu yhtenäisiksi kokonaisuuksiksi. Syynä voi olla matala rakennustapa ja rakennustyyppi. Myös sormimaisten kortteleiden sisään ulottuvat viherkaistat jäävät hennoiksi ja vaikeuttavat rakennetun ympäristön ja viheralueen välisen rajan muodostumista. Mannilantien ja Poikkitie varren kaupunkikuva on jäänyt vähälle huomiolle. Pohjoisosan näkymäakselin katkaisee urheilurakentaminen.

Korttelit ovat hyvin toimivia ja tarjoavat hyvät mahdollisuudet viihtyisien ja rauhallisten katutilojen luomiseen. Rakennustyyppiä voisi olla monipuolisempi ja katutilojen vaihteluun olisi tullut kiinnittää enemmän huomiota.

Täydennysrakentaminen vaikuttaa kaavamaiselta eikä rakennusryhmien keskelle muodostu eläviä ja yhtenäisiä kokonaisuuksia. Palveluja on sijoitettu melko hajanaisesti sekä vanhoihin rakennuksiin että Kyrölän aseman luo. Päiväkodin sijainti ei tunnu luontevalta liittymärampin vieressä. Samoin vierailukeskus on esitetty viitteellisesti.

Esitetty katuverkko on selkeä. Mannilantie on tavoitteiden mukaisesti alueen pääkatu, vaikka katuliittymien määrä on suuri. Sen sijaan Poikkitielle ei ole mahdollista ottaa esitetyllä tavalla suoria liittymiä. Kevyen liikenteen reitistö on toimiva.

Keskiluokka

4 LEPOLASSE

Suunnitelma pohjaa pitkälti Mannilantien länsipuolen matalaan ja muurimaiseen rakentamiseen. Työssä on vahva kokonaisote ja selkeät rakentamisen vyöhykkeet.

Kampamainen itäreunan rakenne sulkee pääosan pitkistä näkymistä Mannilantielta maisemaan. Pysäköintikentät radan varressa ovat käytännöllinen mutta kaupunkikuvallisesti haastava ratkaisu. Mannilantien varren käsittely kaipaisi enemmän vaihtelevuutta ja katutilan sekä pitkän aluejulkisivun huomiointia.

Kampamaiset tonttikaturatkatkaisut ovat tehottomia maankäytön sijoituessa vain kadun toiselle reunalle. Suojaisaa tai yhteisöllistä kaupunkitilaa ei synny. Myös muut korttelirakenteet ovat tavanomaisia. Vierailukeskus on esitetty täydennysrakennusalueelle. Muu täydennysrakentaminen on vaatimatonta, vanhojen ja uusien rakennusten välille ei synny vahvaa yhteyttä.

Korttelikokonaisuudet jäävät kaavamaisiksi ja niiden suhde ympäröivään maisemaan epämääräiseksi. Rakentamisen painopisteiden sijoittuminen on oikean suuntaista, mutta pohjoisosassa rakentaminen ulottuu yleiskaavan esittämälle urheilualueelle. Perusratkaisu palvelujen sijoittamiseksi Kyrölän seisakkeen luo on oikea, mutta päiväkodin sijoittaminen puiston keskelle tuntuu perusteettomalta eikä palvele ympäröivää kaupunkirakennetta. Liikenteellisesti Mannilantien jatke vastaa tavoitteita. Sen sijaan muu katuverkko on jäsentymätön ja tuhlailtava.

7 Pienet Piirit

Suunnitelma pohjaa samantyyppisistä kortteleista muodostuvaan solumalliin. Asuntokortteleiden sisäinen rakenne perustuu pihakatulenkkiin. Täydennysrakentamisen ratkaisut ja tarkastelualueen rakenne on esitetty erittäin viitteellisesti.

Korttelitason ratkaisu on teoriassa kaunis mutta käytännössä kaavataloudellisesti tuhlailtava ja toiminnallisesti kyseenalainen. Korttelipihan toiminnallista tahtotilaa tai mahdollisuuksia ei ole esitetty. Valittu malli johtaa helposti yksipuoliseen kaupunkirakenteeseen.

Tulos on mielenkiintoinen ja perustellusti esitetty, mutta ristiriidassa sen tavoitteen kanssa, että Mannilantie toimii alueen pääkokoojakatuna. Itäreunan korttelirakenne on hyvin esitetty, tiiviyn ja kerrosluvun kasvaessa kohti rataa. Ratkaisua on myös mahdollista kehittää siten, että Mannilantie toimii ohittavana kokoojakatuna ja kaupunginosan keskeinen katu jää kaupunginosan sisäiseksi väyläksi. Kaupunginosan vastapareina toimivat uudet ”taiteilijayhdyskunnat” ja selkeät täydennysrakentamisalueet luovat jännitettä erityyppisten kortteleiden ja vapaa-alueiden välille.

Suhde ympäristöön on varma, erityisesti Mannilantien varressa. Täydennysrakentamista ja vahvempaa otetta Sibeliuksenväylän suuntaan olisi kaivattu. Itäreunan korttelit on suunniteltu ammattitaitoisesti, mutta niistä on vaikea löytää aiheita onnistuneeseen tiiviiseen ja matalaan rakentamiseen. Samoin Poikkien varren pientalokortteleita olisi voinut kehittää kaupunkirakenteellisesti pidemmälle. Täydennysrakentaminen on kohtuullisen varovaista.

Vierailukeskus liittymiseen on esitetty viitteellisesti. Muiden palvelujen sijoittamisessa on nähtävissä kaupunkirakenteellista otetta ja tavoitteellisuutta, mutta niiden sijoittaminen kevyen liikenteen alikulun kohdalle ei ole toiminnallisesti oikea ratkaisu.

Mannilantien jatkeen uusi linjaus on ristiriidassa tavoitteiden kanssa. Muu katuverkko pohjautuu pääosin vanhoihin tielinjoihin ja on kevyen liikenteen verkon kanssa kokonaisuutena jäsentymätön.

20 katokattoa

Rohkea kokonaissuunnitelma, jonka perustavana ajatuksena on ekologisuus ja mahdollisimman pieni maisemaan syntyvä jalanjälki. Perusratkaisut ovat oikeita: asumisen painopisteen sijoittaminen radan varteen ja lähelle Kyrölän asemaa, avoimet maisematilat ja näkymät. Kokonaisote on vahva ja hyvin perusteltu.

Rakentamista on valitulla rakenteella vaikeaa toteuttaa niin, että syntyy viihtyisää asuinympäristöä. Rakentamisen suhdetta vapaa-alueisiin on myös vaikea muodostaa luontevaksi. Pyrkimys tiiviisiin rakentamisalueisiin ei esitetyllä tavalla vaikuta täysin toimivalta ja ratkaisua leimaa hajanaisuus. Kortteliratkaisu olisi toimiakseen vaatinut rakennustyyppien tarkempaa suunnittelua ja sen heijastamista korttelirakenteeseen. Alistuvasta rakentamistavasta johtuen uuden alueen suhde ympäristöön jää kevyeksi, mikä toteutuksen kannalta voi muodostua riskiksi.

Esitetty viherkatto on hauska idea ja voisi olla toteuttamiskelpoinen yksittäisessä kohteessa. Näin laajana yleisratkaisuna kokonaisuus ei vaikuta uskottavalta. Suunnitelma perustuu yksittäisiin talotyyppeihin ja yhtenäisiä korttelirakenteita tai viihtyisiä julkisia tiloja ei saavuteta. Erillisten lamellikerrostalojen ryhmä on irrallinen.

Liikenteen ja pysäköinnin mitoitus vaikuttaa raskaalta ja on ristiriidassa muun rakentamisen alisteisen luonteen kanssa.

21 Amix

Suunnitelma pohjaa kukkulakylä-ideaan, jossa on hausalla tavalla toistettu alueen voimakasta ”vihersaari-idea”. Samalla on pyritty ottamaan alueen maisemapiirteet huomioon. Suunnitelma luo sopivassa maastossa, kaupunkirakenteen sen mahdollistaessa, vahvaa ja tunnistettavaa alueidentiteettiä.

Mannilantien liikennetarkaisu on toimiva, mutta kadun varren mahdollisuuksia ei ole hyödynnetty. Poikkitie liikenneverkko on ohjeistuksen vastainen, mutta todennäköisesti ratkaistavissa. Sibeliuskeskus on esitetty tavoitteiden mukaisesti.

Viitteellinen esitystapa ei vastaa herättämiinsä korttelin toiminnallisuutta koskeviin kysymyksiin. Korttelisolujen suhde avoimeen kulttuurimaisemaan jää kevyeksi. Alueen kokonaisrakenne täydennysrakentamisalueineen on jäänyt luonnosmaiselle asteelle. Avoimen kulttuurimaiseman luonteeseen ei suunnitelmassa ole otettu kantaa. Pienien korttelisolujen toiminnallinen koko on kyseenalainen. Suunnitelma-aineiston perspektiivipiirustus antaa viitteitä ehdotuksen kaupunkikuvallisista mahdollisuuksista.

10 FULLER

Suunnitelman runkona on verkkorakenne, jota on muotoaieena toistettu koko suunnittelualueen osalla.

Vahvan muotoaieen käyttö aluesuunnittelussa on kyseenalaista. Sinällään hausalla mutta toisaalta teoreettisella rakennemuodolla ei onnistuta jäsentämään aluekokonaisuutta.

Tavoite saada kaikilta tonteilta yhteys puistoon jäykistää ehdotuksen rakennetta ja luo paljon julkista hoidettavaa kaupunkitilaa. Sinänsä rakenteen painopisteet ja näkymät on oikein oivallettu. Vapaata puistoaluetta on kokonaisuutena paljon ja väljästi sijoitettuna.

Verkkorakenne on lähtökohdiltaan niin erityinen, että kovin selkeää yhteyttä ympäröivään kaupunkirakenteeseen on hankala muodostaa. Nyt, sinänsä sympaattiset, asuntoryppäät luovat sekavahkon yleisvaikutelman. Alueen länsireunaan ei ole otettu kantaa.

Vaikka korttelirakenne luo mielenkiintoisia ja vaihtelevia katunäkymiä, siitä on vaikea hahmottaa yksityisen ja julkisen ulkotilan rajaa. Korttelitarkaisun ongelmat korostuvat tiiviimmän rakentamisen alueella, jossa volyymin muutos näkyy vain suurentuneita massoina ja mittoina. Rakennuksiin on vaikea luoda kaupunkirakenteellista identiteettiä. Täydennysrakentaminen on osoitettu samanlaisina uudisrakentamisryhminä kuin uudet asuntoalueet, minkä vuoksi suhde vanhoihin rakennuksiin jää irralliseksi.

Mannilantien varteen ei muodostu selkeää katutilaa tai yhtenäistä julkisivua radan suuntaan. Melukysymys on hoidettu aitauksien avulla, mikä ei paranna alueen kaupunkikuvaa. Liikenteellisesti Mannilantien jatke on tavoitteiden mukainen. Useiden liittymien sijoittaminen Poikkitielle on virhe. Verkkomaisen asuntokorttelin katuverkko voi asukkaasta tuntua sekavalta ja vaikealta orientoitua. Täydennysrakentamisalueiden liikenneverkko on jäsentymätön. Myös kevyen liikenteen reittejä vaivaa epämääräisyys.

Vierailukeskus on hyvällä paikalla, mutta liittymä Poikkitielle ei toimi. Muuten palveluihin ei, korttelileikkipuistoa ja urheilualuetta lukuun ottamatta, ole otettu kantaa. Yhteyttä Kyrölän asemalle tai sen läheisyyteen esitetyille palvelualueelle ei ole osoitettu.

14 DANCE PASTORALE

Suunnitelman perusratkaisuksi on rohkeasti otettu Mannilantien jatkeen korvaavan uuden katuyhteyden ja sen varteen sijoittuvan uuden kaupunginosan luominen.

Ehdotuksen sitoutuminen Järvenpään kaupunkirakenteeseen on ongelmallinen. Se ei rakenteellisesti ota kantaa liikenneväylien halkomaan alueeseen eikä etelään jatkuvaan kaupunkirakenteeseen. Liikennratkaisu on jäänyt vähälle tutkimiselle eikä kevyen liikenteen reitistö vaikuta luontevalta – saarekkeesta toiseen kulkeva kevyen liikenteen raitti olisi tuonut hauskan lisäelementin suunnitelmaan.

Yhteen pientalomaiseen tai kaupunkivilla-teemaan perustuva suunnitelma ei riitä näin laajalle alueelle, eikä koko tarkastelualueen käsittely saarekemallilla vaikuta kestävältä ratkaisulta. Myöskään suhteellisen loivapiirteinen suunnittelualue ei suoraan tue näin vahvaan maastonmuotoon pohjaavaa näkemystä. Suunnitteluidea edellyttää onnistuakseen vahvaa rakentamisen ohjausta, mikä näin laajana alueena sisältää riskejä kaupunkikuvallisen toteutuksen suhteen.

Radan varteen ehdotetaan meluvallia, mutta muuten radan ja Mannilantien varsi jää käsittelemättä. Täydennysrakentamisalueella ehdotetaan uusimpien rakennusten purkamista.

28 SAARIA

Lähtökohtana on maisemaan perustuva ratkaisu, jossa ekologisista syistä rakentamisalue on tiivistetty tiukoiksi vyöhykkeiksi alueen reunoille (asuntosaalet) ja alueen keskelle on muodostettu laaja maisematila (maisemameri). Maisematilan keskelle puolestaan on esitetty maisemallisiksi kiinnekohdiksi ylimääraisistä rakennuksista riisuttavat kalliosaalet.

Maankäyttö on pääosin yleiskaavan mukaista lukuun ottamatta pohjoisosan asuntoaluetta. Rakentamisen ja maiseman välinen suhde vaikuttaa väkinoiselta ja se hävittää maiseman tärkeimmät ominaispiirteet. Tulokseksi saatava kaupunkirakenne on kireä ja ankara.

Korttelirakenne on askeettinen, jopa monotoninen, ja se rajautuu tiukasti irti ympäröivästä maisemasta. Näin ollen alueelle ei synny yhteyttä ympäristöön tai uusia onnistuneita kaupunkijulkisivuja. Erityisesti B-alueen korttelirakenne ja sen katutilat ovat yksitoikkaisia ja ikäviä. Tätä korostavat keskitetyt pysäköintikentät ja –rakennukset. Esitetty vaiheittain rakentamisen periaate saattaisi tuoda vaihtelua ympäristöön, mutta mitoituksen tiukkuus voi käytännössä olla toteutuksen esteenä. Täydennysrakentamisen korvaaminen rakennusten purkamisella tuntuu vieraalta ja väkinoiselta ratkaisulta.

Palvelurakennus on esitetty rautatien alittavan kevyen liikenteen väylän vieressä olevalle aukiolle, mistä ei synny luontevaa yhteyttä Kyrölän aseman suuntaan. Vierailukeskuksen esitetty paikka katkaisee Ainolan ja Tuusulanjärven kulttuuriympäristön maisemallisen yhteyden ja on liian voimakas elementti Ainolan herkässä maisemassa.

Mannilantie on tavoitteiden mukaisesti alueen pääkatu. Muu liikenneverkko on hieman jäsentymätön. Poikkien rinnakkaiskadut ovat sinänsä oikea ratkaisu, mutta Poikkitielle on osoitettu liikaa liittymiä

30 JÄRVENPÄÄN SAARET

Alueelle on esitetty vahvaa alueidentiteettiä luovia erikokoisia rakentamissaarekkeita, joiden kesken vallitsee sisällöllistä ja mittakaavallista vaihtelua.

Ratkaisu on innovatiivinen ja vahva kokonaisuus, jossa syntyy paljon vastakkaisten ilmiöiden tuottamaa rikkautta ja jännittävyyttä. Saarekkeet ovat eräänlaisia kudelmia, joiden sisällä vallitsee toisaalta tasapaino, toisaalta monimuotoisuus ja elävyys. Vapaan alueen ja rakentamisen välisestä suhteesta syntyy monipuolista ympäristöä, jossa selkeät avoimet tilat ja toisaalta kapeikot vaihtelevat. Kokonaisuudesta muodostuu selkeärajainen.

Rakentamisen painopiste on sijoitettu oikein alueen itäreunaan, jolloin muiden erillisten asutusaarekkeiden luonne on kevyempi ja vapaampi. Itäreunan rajaaminen rautatiealueesta metsäisellä vyöhykkeellä on mahdollinen ratkaisu, mutta tekee Mannilantiestä väylämäisen tiealueen ja estää samalla alueen kaupunkijulkisivun näkymisen radan suuntaan. Tiivis aluerakenne ja urheilualueen metsärajaukset sulkevat myös pitkät näkymät alueen poikki. Ovaalimaisten tonttien ryhmä Poikkien varressa luo sen sijaan mielenkiintoisia katunäkymiä, mutta vaatii onnistuakseen poikkeuksellisen vahvaa rakentamisen laatua.

Monipuoliset korttelirakenteet luovat kiinnostavia ja omaleimaisia katutiloja. Ruutukaavakortteli perustuu asutokatuja, aukoiden ja tonttien välissä kulkevien kapeiden kevyen liikenteen väylien verkkoon, joka voi paikoin tuntua tuhlailevalta, mutta tarjoaa monenlaisia näkymiä sekä kulkumahdollisuuksia ja oleskelupaikkoja. Ratkaisu sisältää mahdollisuuden uudenlaiseen, tiiviiseen ja matalaan kaupunkiasumiseen, mutta esitetty mitoitus tuntuu epärealistiselta. Ovaalikortteleissa ongelmia voivat aiheuttaa rajattujen alueiden väliset vapaat alueet, joiden hallinta ja hoitovastuu tulee pystyä määrittelemään.

Navetanmäelle ei ole esitetty rakentamista. Muuten täydennysrakentaminen on mittakaavallisesti oikeaa, vaikkakin viitteellisesti esitettyä. Palvelurakentamista ei ole esitetty.

Mannilantien jatke liittymiseen on toimiva, sen sijaan useat liittymät Poikkitielle eivät ole mahdollisia. Täydennysrakennusalueiden liikenne ja pysäköinti on esitetty epäselvästi. Pysäköinti on tonttikohtainen. Ruutukaava-alueen tiiveys voi aiheuttaa ongelmia pysäköinnin ratkaisemisessa esitetyllä tavalla. Katuverkko voi olla myös kunnossapidon kannalta ongelmallinen.

31 356657

Suunnitelma täyttää suunnittelualueen tiiviisti perinteisellä ruutukaavarakenteella. Ratkaisulla on ilmeisesti pyritty hakemaan yhteyttä Järvenpään olemassa oleviin asuntoalueisiin.

Ruutukaavamainen ratkaisu ei löydä riittävän vahvoja perusteita alueen reunaehdoista. Suunnitelma ei erityisesti ota huomioon kulttuurimaiseman arvoja, eikä korosta alueen tärkeitä kohteita tai näkymiä. Esitetyn rakennustavan ja puutarhakaupungin pyrkimyksen voi toisaalta katsoa sopivan valittuun rakennemalliin ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaaseen ympäristöön. Esityksen vinjettikuvien välittämässä kaupunkikuvassa on miellyttäviä ja onnistuneita elementtejä.

Maankäytön sijoittamisessa ei rakentamisen painopistealueita ole tunnistettu oikein. Urheilu- ja virkistyspalvelujen alue on yleiskaavan vastaisesti esitetty asutusrakentamiseen mutta Poikkien pohjois- ja eteläpuolisia, maankäyttöön hyvin soveltuvia alueita, on jätetty rakentamisen ulkopuolelle. Täydennysrakentamista ei ole esitetty.

Rakennetut alueet ja viheralueet rajautuvat tonttipihojen avulla, jolloin yksityisen ja julkisen tilan raja jää hieman epämääräiseksi. Korttelikokonaisuuksien väliin jäävät kapeat vihersormet ovat käytettävyydeltään ja hoidon kannalta kyseenalaisia. Rakenne on kokonaisuudessaan rauhallinen mutta alueidentiteetiltään turhankin hiljainen.

32 KIEPSU

Suunnitelmassa rakentamisen ja vapaan alueen suhde on tasapainoinen ja yksittäiset korttelit muodostavat toteuttamiskelpoisia kokonaisuuksia. Rakentamisen painopisteen sijoittaminen alueen itäreunaan rajaamaan liikennealueita toimii suojana ja luo Mannilantien jatkeesta vahvan katutilan. Itäreunan korttelit avautuvat kauniisti oikeaan ilmansuuntaan ja maisemaan, rakennusten kerrosluvun vaihtelulla luodaan mahdollisuuksia pitkiin näkymiin.

Suunnitelman maankäyttö poikkeaa merkittävästi yleiskaavan rajauksista, mutta ratkaisu ei kuitenkaan tuo perusteltua parannusta alueen käyttöön. Esitetty kokonaisrakenne on muuten selkeä ja toimiva.

Suunnitelmassa ei ole otettu kantaa Poikkitie eteläpuoliseen tarkastelualueeseen. Korttelit liittyvät selkeästi ja kauniisti vanhaan ympäristöön Sipoontien varressa, missä rakentaminen on kuitenkin ristiriidassa yleiskaavan kanssa. Mannilantien varsi muodostaa vahvan pääkatua ja radan vartta korostavan linjan ja luo ryhdikkään aluejulkisivun. Alueen muilla reunoilla, Sibeliuksenväylän ja Poikkitie varrella, yhteys ympäristöön on epämääräisempi ja perustuu erillisiin maisemasaarekkeisiin. Rajaavana elementtinä on käytetty meluvallirakennetta, mutta se on esitetty kovin viitteellisesti, ja luo enemmänkin erottavan kuin maisemaa yhdistävän ja rikastavan tekijän.

Korttelirakenne on toimiva ja selkeä, jopa ankara. Joissain kohdin selkeys uhkaa kääntyä itseään vastaa ja katutilat jäävät kaavamaisiksi. Rakennustyyppien koko ja suhteet ovat tasapainossa. Rakennustypologioiden suhteen suunnitelmassa olisi voitu käyttää rohkeampaa otetta. Pientalokorttelit jäävät hieman yksioikoisiksi. Mannilantien varsi näkymäaukkoineen on kiinnostava.

Navetanmäelle ei ole esitetty rakentamista. Maatalouskoulun alueelle on esitetty kohtuullisesti rakentamista. Uudisrakentamisen ja vanhojen rakennusten välinen yhteys jää esitetyllä tavalla heikoksi.

Mannilantien jatke liittymiseen on toimiva. Sen sijaan täydennysrakentamisalueiden liikennetarkaisu on esitetty epämääräisesti, suora liittymä Poikkitielle ei ole toimiva. Kevyen liikenteen verkosto on kattava, mutta sen olisi toivonut olevan jäsennöidympi siten, että syntyy eritasoisia väyliä ja mielenkiintoisia paikkoja esimerkiksi vanhoihin pihapiireihin. Kyrölän aseman sijoittaminen sillalle ei vaikuta realistiselta ratkaisulta.

Palvelujen sijoittamisessa alueen pohjoispäähän ei ole huomioitu Kyrölän asemaa, sen viereistä palvelualueita tai koko alueen tulevaa painopistettä. Pohjoinen urheilukenttä on tavoitteiden vastaisesti korvattu yhdellä urheilualueella Poikkitie eteläpuolella. Muuten suunnitelmassa ei ole yksilöity esitettyjä julkisia palveluja tai esitetty ratkaisuja vanhojen rakennusten hyödyntämiseksi.

33 SYMBIOOSI

Suunnitelma pohjaa solurakennemalliin, jonka ansiona on, että kullekin solulle on korttelimallilla pyritty antamaan toisistaan poikkeava luonne. Solut muodostavat myös selkeän rajan viheralueiden suuntaan.

Pääosin suunnitelma perustuu yleiskaavan asettamiin tavoitteisiin, mutta alueen koilliskulma korttelisoluineen on suunniteltu yleiskaavan vastaisesti. Kokonaisuutena tarkastelualueen ja viheralueiden esittäminen on jäänyt viitteelliseksi.

Ongelmalliseksi, voimakkaisiin muotoaiheisiin pohjaavassa suunnitelmassa, jää valittujen mallien suhde olemassa olevaan ympäristöön ja niiden paikkaan sitoutuminen. Täydennysrakentamisen sopeutuminen alueelle herättää myös kysymyksiä. Mannilantien varteen on mahdollista luoda uusi aluejulkisivu mutta Poikkien varren käsittely on turhan varovaista. Pientalokortteleiden liikennetarkkaisu ei ole mietitty loppuun.

Suunnitelman voimakas formalismi ei löydä kaupunkikuvallisia tai toiminnallisia perusteita, vaikka sinänsä toisistaan rakenteellisesti poikkeavat korttelimallit ovat skemaattisesti hauskoja. Korttelikokonaisuuksien päällekkäiset liikenneverkostot ovat kaavataloudellisesti huonoja. On myös kyseenalaista josko esitetty rakentamisen määrä kantaisi korttelisolujen kylätalot.

Esitys on kokonaisuutena graafisesti näyttävä mutta siitä jää hieman sormiharjoitusmainen ja teoreettinen kuva.

Alaluokka

2 Konstellaatio

Suunnitelman perusrakenteeksi on valittu ratkaisu, jossa säteittäisten rakennusmassojen ja niiden väliin jäävien pienempien rakennusten yhteys maisemaan on mahdollisimman suora.

Ratkaisu ei huomioi kortteleiden välisiä pitkiä näkymiä maisematilaan. Kortteleiden reunat ovat rikkonaisia ja pihojen sekä puiston välinen yhteys jää epämääräiseksi. Rakennemalli on koko alueen täyttävänä ympäristön monipuolisuuden kannalta kyseenalainen. Säteittäisestä korttelimuodosta ei synny luontevaa yhteyttä ympäröivään kaupunkirakenteeseen. Mannilantien varren käsittely on varovaista eikä aluetta rajaavaa vahvaa kaupunkireunaa synny. Sibeliuksenväylän suuntaan suunnitelmassa ei ole esitetty uusia ratkaisuja tai täydennysrakentamista. Liikenteellisesti Mannilantien jatke vastaa tavoitteita. Sen sijaan muu katuverkko on jäsentymätön ja kevyesti esitetty.

3 UUDISRAIVAAJA

Suunnitelma pohjaa orgaanisen tähtisolun kerrannaisiin. Korttelisolut rajautuvat ympäröivästä kulttuurimaisemasta selkeästi ja muodostavat mielenkiintoisia osakokonaisuuksia. Kortteleiden sisäosien toiminnallisuus on viitteellisen esitystavan myötä kuitenkin jätetty arvailujen varaan. Ratkaisu on aluerakenteellisesti tehoton. Myös kortteleiden sisäosan toiminnallisuus jää kyseenalaiseksi. Toiminnallisiin kysymyksiin vastaamista vältetään sinällään sympaattisella esitystavalla. Viitteellisesti esitetyt pysäköintialueet eivät riitä tekstissä mainituille autopaikoille. Kortteleiden sisään jäävien yleisten alueiden laajuus herättää kysymyksiä. Tarkastelualue on esitetty vain osittain. Täydennysrakentaminen on maltillista. Mannilantien kehittämiseen tai radan varren julkisivuun ei ole otettu kantaa. Samoin melusuojaus on jäänyt huomiotta.

5 KURJET

Suunnitelmassa on selkeästi poikettu yleiskaavan lähtökohdista mutta ratkaisulla ei voida osoittaa koituvan hyötyä alueelle. Suunnitelma perustuu melko kaavamaisiin ja jäykkiin kortteleihin, joiden liittyminen ympäristöön jää epämääräiseksi. Erityisesti täydennysrakentamisen alue jättää alueen kulttuurihistorialliset ja maisemakuvalliset arvot huomiotta. Tarkemman suunnittelualueen

aksonometrinen tarkastelu on erittäin viitteellinen, eikä kerro tekijän korttelirakenteen tavoitteista. Parhaiten tekijä on onnistunut Mannilantien ja Poikkitie risteyksen pohjoispuolen mittakaavallisesti miellyttävissä kortteleissa, joissa on selkeitä kehitysmahdollisuuksia. Kokonaisuutena rakentamisalueiden laajuutta suhteessa muuhun kaupunkirakenteeseen ei ole tunnistettu.

6 Keskenäinen sinfonia

Suunnitelman perusratkaisu on selkeä. Maankäytön tehokkuus kasvaa radan vartta kohti, jossa tehokkuutta korostetaan korkein pistemäisin rakennuksin.

Kokonaisrakenne on ankara ja kaavamainen. Rakennustyypeissä ei ole nähtävissä erityisiä ansioita tai uusia ratkaisuja tiiviin ja matalan asuntorakentamisen osalta. Maankäyttöä on tavoitteiden vastaisesti sijoitettu myös pohjoisosan urheilualueelle ja suljettu siten tärkeä maisemanäkymä.

Tornimaiset kerrostalot poikkeavat ympäristön rakenteesta ja mittakaavasta. Mannilantien katutila ja aluejulkisivu jää mittakaavallisesti kyseenalaiseksi. Rakenteen liittyminen Poikkitie suuntaan on vihersaarekkeineen turhan varovaista. Liikenteellisesti Mannilantien jatke vastaa tavoitteita. Sen sijaan muu katuverkko jää jäsentymättömäksi.

Korttelit on esitetty kaaviomaisesti ja ne ovat jääneet luonnosasteelle. Kortteleiden toiminnallisuus ja pysäköintiratkaisut on esitetty turhan viitteellisesti. Täydennysrakentaminen on rakenteellisesti liian suoraviivaista. Uuden ja vanhan rakentamisen välille ei synny luontevaa yhteyttä. Vierailukeskus on esitetty täydennysrakennusalueelle. Pesäpallokentän sijoittaminen rakennuskompleksiin esitetyllä tavalla on raskas ja alueelle vieras ratkaisu. Sävellys on jäänyt vielä keskenäiseksi.

16 Lastuja

Suunnitelma pohjaa kolmeen toisistaan poikkeavaan aluekokonaisuuteen. Esityksen ansio on erityisen vahvassa kokonaisotteessa ja -näkemyksessä, rakenne soljuu monimuotoisesti pohjois-etelä suunnassa. Suunnitelmaesitys on myös itsessään näyttävä.

Suunnitelman ongelmat liittyvät samalla vahvaan kokonaisrakenteeseen, joka jättää yleiskaavan esittämät reunaehdot täysin huomiotta. Pohjoisesta kiilamaisena etelään jatkuva korttelirakenne jatkaa kauniisti nykyistä kaupunkirakennetta ja yhdistää siihen vanhan rakennetut alueet mutta samalla vapaa-alue on sijoitettu epäedullisesti pääväylien ja radan varteen. Esitetty rakenne tukkii itä-länsisuuntaiset näkymät kulttuurimaisemaan ja -maisemassa.

Länsireunan kevyempi rakentamisen vyöhyke ottaa toisaalta mielenkiintoisesti kantaa alueen täydennysrakentamiseen. Alueen keskelle jäävä "viherkanjoni" on mitoitukseltaan kuitenkin kyseenalainen ja kokonaisrakenne alussa mainituista syistä alueelle sopimaton.

Tiukka, vapaa-alueet jyrkästi rajaava ruutukaavavyöhyke itäreunalla tuntuu ympäristöön sopimattomalta ratkaisulta. Korttelit kääntyvät sisäänpäin eikä niiden ja ympäröivän maiseman välille synny näkymä- tai muuta yhteyttä.

Vierailukeskuksen yhteys Ainolaan jää etäiseksi. Kyrölän seisakkeen lähelle sijoitettu palvelukeskus on sijoitettu onnistuneesti, sen sijaan urheilualueen pohjoiskulmaan sijoitettu palvelurakennus katkaisee viereisen asuntoalueen kanssa näkymän järvelle. Liikenne on ohjattu pääosin pohjoisesta ja etelästä, mikä ei vastaa yleiskaavan tavoitteita Mannilantien pääkadun roolista. Korttelirakenteet

ovat varmaotteisia ja niistä syntyy erihenkisiä kokonaisuuksia. Kortteleiden katutiloissa on potentiaalia. Rakentamisen mittakaava korttelialueiden sisällä on onnistunutta.

17 PIHAPIIRIT

Suunnitelman rakenne pohjaa mutkittelevien katulenkien varrelle ryhmitettyihin pieniin korttelisoluihin.

Kokonaisrakenne on irrallinen ja väljä. Korttelisolut vaikuttavat turhan pieniltä. Koko alueen täyttäminen esitetyllä tavalla on kyseenalaista. Rakentamisen ja vapaa-alueiden suhde jää epämääräiseksi. Esitetty liikennejärjestelmä on monimutkainen ja jäsentymätön sekä kaavataloudellisesti epäedullinen. Esitetty malli ei muodosta kaupunkitilaa. Toisaalta tiukasti kulttuurimaisemasta rajautuvat korttelit, pikkulinnoitukset, saattaisivat muodostaa hyvinkin tunnistettavia ja moni-ilmeisiä korttelikokonaisuuksia. Helminauhmainen kokonaisrakenne valitulla korttelikoolla jää turhan yksioikoiseksi. Työssä on hauska aihio idullaan.

19 RONDO

Suunnitelma täyttää suunnittelualuetta mattomaisella kaupunkirakenteella. Alueen osien väliin on jätetty muutama kapea viherkäytävä, eikä niissä ole huomioitu tärkeitä näkymiä. Täydennysrakentaminen on erittäin massiivista. Esitysaineisto on turhan viitteellistä ja jättää tekijän kaupunkitilalliset ja -kuvalliset tavoitteet arvailun varaan. Tarkastelualuetta ei ole esitetty. Esitetty kokonaisrakenne on jäänyt jäsentymättömäksi. Kortteleiden rakenteeseen ei löydy perusteita suunnitelma-aineistosta, eikä korttelirakenteelle muodostu yhteyttä olemassa olevaan ympäristöön. Kokonaisvaikutelma on massiivinen, eikä se riittävästi huomioi alueen kulttuurimaiseman arvoja. Suunnitelman onnistunein osa on Rondo-korttelimalli ja tekijän olisi kannattanut tutkia sitä tarkemmin.

22 IOM

Suunnitelma pyrkii luomaan alueelle uuden kokonaisuuden ja identiteetin, joka ei muodosta pelkästään vanhan rakenteen jatketta. Maankäyttö vastaa pääpiirteissään yleiskaavaa.

Syntynyt ratkaisu muodostuu irrallisista alueista ja kortteleista, joiden välinen yhteys jää heikoksi. Samalla häviävät maiseman peruspiirteet ja ominaisluonne. Kokonaisuutta leimaa hajanaisuus. Lähtökohdaksi asetetusta tavoitteesta johtuen osa-alueiden sälille ei synny suhdetta tai yhteyttä ympäristöön. Kortteleista syntyy hauska konemainen mielikuva, mutta ne vaikuttavat melko kaaviomaisilta ja niiden toteuttamiskelpoisuus on kyseenalaista. Täydennysrakentaminen ei huomioi riittävästi olemassa olevaa ympäristöä.

Esitetty katuverkko on sekava ja ylimitoitettu. Palvelujen hajauttaminen ja esitetty mitoitus ei ole tavoiteltavaa.

23 INUIT

Suunnitelmaesitys ottaa monista muista töistä poiketen kantaa koko tarkastelualueen rakenteeseen. Kokonaisrakenne on suunnitelmassa mattomainen ja tiivis.

Tekijä on pyrkinyt jäsentämään kilpailualueutta erilaisilla korttelirakenteilla mutta pyrkimys on vielä jäänyt puolitiehen. Alueen kokonaisrakenne, täydennysrakentaminen mukaan lukien, jää jäsentymättömäksi, eikä omakoti- ja rivitaloasumisen malleilla ole onnistuttu luomaan yhtenäistä paikkaan sitoutuvaa aluetta. Rakenne ei ota kulttuurimaiseman ominaispiirteitä huomioon. Esitys ei kerro tekijän kaupunkikuvallisista tai –tilallisista tavoitteista.

25 PnP

Suunnitelma poikkeaa muista töistä koordinaatiston suunnan osalta. Radan varteen on esitetty pitkiä rakennusmassoja, joiden takaa rakenne jatkuu mattomaisena pientaloalueena lännen suuntaan. Kokonaisrakenne on erittäin väljä koska yksityispihat ovat erittäin suuria.

Mattomaisen aluerakenteen ongelma on tasapaksuus ja kaupuntilallisten nyanssien puute. Toisaalta suunnitelmalle leimallinen piirre on pitkä ja perustelemattoman oloinen pohjois-etelä suuntainen akseli rakenteen läpi. Urheilualue on esitetty massiivisena. Täydennysrakentaminen on kevyttä mutta jäykkää ja olemassa olevaan sopeutumaton. Suunnitelma ei huomioi alueen kulttuurimaisemallisia arvoja. Ongelmalliseksi muodostuvat asuntokortteleiden ja vanhan ympäristön liittäminen toisiinsa sekä tärkeiden näkymien jättäminen huomiotta. Liikenneverkko on selkeä, mutta kaavataloudellisesti epäedullinen. Mannilantien vartta ei ole erityisesti käsitelty eikä huomioitu näkymiä pääradalle.

26 600120X

Suunnitelma perustu ratkaisuun, jossa talotyypeiltään sekoitetut korttelit on sijoitettu yhdensuuntaisten asuntokatuja varten.

Tuloksena on sattumanvarainen kaupunkitila, josta ei ole löydettävissä kaupunkikuvallista tai -rakenteellista logiikkaa tai yhtenäisyyttä. Suunnittelun tavoitteena on ollut vahva maisemallinen ote mutta lopputulos on piittaamaton alueen nykyisistä arvoista. Samoin maankäytön ja liikenteen ratkaisut ovat raskaita ja rikkovat maisemaa.

Asuntoalueiden sijoitus on yleiskaavan mukaista, sen sijaan kaupallisten palvelujen sijoittaminen alueen keskelle ei ole tavoiteltavaa. Suunnitelmalla on pyritty luomaan vahva identiteetti, joka kuitenkin häviää sirpalemaiseen rakenteeseen. Maisemallista tai toiminnallista yhteyttä ympäristöön on vaikea havaita, eikä alueelle synny yhtenäisiä julkisivuja tai näkymiä.

Tavoite tehdä asuinkortteleita, joissa on sekoitetusti eri talo- ja asuntotyypppejä on hyvä, mutta esitetty ratkaisu ei ole toimiva. Pitkittäiset korttelit sisään siroteltuihin rakennuksineen muodostavat levotonta asuinympäristöä, ja hajanaista katutilaa. Täydennysrakentaminen on kohtuullisen raskasta ja sen suhde vanhoihin rakennuksiin jää irralliseksi.

Mannilantie on tavoitteiden mukaisesti alueen pääkatu. Sen sijaan aluetta diagonaalisesti jakava uusi katuyhteys turmelee arvokkaan maisematilan ja katkaisee asutuksen yhteyden virkistysalueille. Katuverkon määrä on ylimitoitettu.

Kaupan yksikkö on kooltaan liian suuri ja sijaitsee kaupunkirakenteellisesti epäonnistuneesti tuoden liikennettä alueen sisään ja jakaa samalla ympäröivää virkistysaluetta. Vierailukeskusta ei ole esitetty.

27 Pohjoiseen

Suunnitelma pohjaa itä-länsi suuntaisiin pitkänomaisiin aluesoluihin, joiden väliin jäävät ohuet viheralueiden sormet. Esitys on kovin viitteellinen, eikä kerro tekijän kaupunkikuvallisista tai –tilallisista alueidentiteettiä muodostavista tavoitteista. Korttelimalli on jäsentymätön eikä materiaali esitä korttelisolun sisäisiä ratkaisuja.

Poikkitien eteläpuolen pientaloalue ei kaupunkirakenteellisesti liity muuhun suunnitelmaan. Täydennysrakentaminen on jäsentymätöntä ja viitteellisesti esitettyä, eikä se sido olemassa olevaa rakennuskantaa uuteen asuinalueeseen. Liikenneverkko vaikuttaa kaavataloudellisesti epäedulliselta. Mannilantien vartta ei ole erityisesti käsitelty eikä melusuojausta ole huomioitu.

29 Culminature

Suunnitelmassa on käsitelty järvenpääläistä maisematilaa railakkaasti. Rakennusmassat seurailevat pitkänä rintamana uutta bulevardimaista kaupunkitilaa. Täydennysrakentamisalueella on maisematilaan ehdotettu erilaisia maisemamuureja kulttuurikohteiden ympärille. Esityksen viitekuvat kertovat tekijän kaupunkikuvallisista tavoitteista.

Rakenteeltaan jäykän ja ehdottoman sekä yleiskaavan tavoitteet sivuuttavan suunnitelman suhde olemassa olevaan kaupunkirakenteeseen on ongelmallinen. Myös kaupungin tuleva kasvu radan suuntaan on valitulla lähestymistavalla hankala ratkaista. Kokonaisrakenne ei sovellu paikan mittakaavaan tai henkeen. Esitetty kaupunkitila ja –kuva ovat vieraita alueelle.

6. KILPAILUN TULOS

Palkinnot, lunastukset ja kunniamaininnat

Palkintolautakunta päätti yksimielisesti jakaa palkinnot, lunastukset ja kunniamaininnan seuraaville ehdotuksille:

1. palkinto 35 000 euroa ehdotukselle no 13, "Saaret"

Monipuolista ja viihtyisää asuinalueita muodostava ehdotus, joka rakenteellisesti istuu oivasti järvenpääläiseen kulttuurimaisemaan.

2. palkinto 25 000 euroa ehdotukselle no 24, "Peltosaaret"

Vahva, alueen kokonaisrakenteen hyvin hahmottanut sekä korttelitasolla onnistuneesti hierarkiaa luova, ammattitaitoisesti laadittu työ.

3. palkinto 15 000 euroa ehdotukselle no 15, "pioneerit"

Mielenkiintoinen, paikkaan omintakeisesti ja runollisesti sitoutuva, huvilamaista asumista manifestoiva suunnitelma.

Lunastus 5 000 euroa ehdotukselle no 1, "NET"

Rakentamisen painopisteet ja alueet varmaotteisesti löytänyt kokonaisuus.

Lunastus 5 000 euroa ehdotukselle no 12, "Leporanka"

Kaupunkikuvaa ja korttelinosien toiminnallisuutta raikkaasti tutkinut ehdotus.

Tämän lisäksi ensimmäisestä vaiheesta jatkoon valituille viidelle ehdotukselle maksettiin kullekin 5 000 euroa.

Kunniamaininta ehdotukselle no 11, "Milky Way"

Rakennemallillaan kulttuurimaisemaa sympaattisesti kommentoiva yleisön suosikki.

Suositus jatkotoimenpiteistä

Ensimmäisen palkinnon saanut ehdotus "Saaret" antaa hyvän pohjan Lepolan–Ristinummen maankäytön suunnittelulle, jossa tarkoituksenmukaista on jatkotyönä tutkia kaavarunkotasoisesti vähintään kilpailun A- ja B- alueiden muodostamaa kokonaisuutta osana kaupungin kaavoitusohjelmaan sisältyvää osayleiskaavatyötä. Kaavarunko voi myöhemmin toimia mahdollisesti tontinvarauskilpailujen avulla osa-alueittain laadittavien asemakaavojen pohjana.

Jatkosuunnittelussa on erityisesti perehdyttävä asutuskorttelisolujen realistiseen mitoittamiseen ja tekniseen toteutukseen mm. liikenteen ja pysäköinnin järjestelyjen sekä alueen energiahuollon, kunnallistekniikan rakentamisen ja ylläpidon kannalta. Yhden esimerkkikorttelin tutkiminen voisi edetä niin pitkälle, että työn avulla selvitetäisiin myös erilaisten asuntojen jakaumaa ja toteutusmahdollisuuksia kilpailussa tavoitellun järvenpääläisen tiivis–matala -asumisperiaatteen edistämiseksi. Korttelisuunnitelmia voidaan hyödyntää osaltaan alueen eritasoisessa markkinoinnissa.

Vaikka ehdotus "Saaret" voi toimia kilpailualueen jatkosuunnittelun peruslähtökohtana, on aiheellista pohtia tarkasti muidenkin palkittujen ja lunastettujen ehdotusten parhaiden piirteiden ja yksityiskohtien hyödyntämistä joko kilpailualueella A + B tai muualla Lepolan–Ristinummen alueella.

Palkintolautakunta suosittelee, että voittaneen ehdotuksen tekijöiden kanssa jatketaan yhteistyötä Lepolan–Ristinummen kaavarunkotasoisessa maankäytön suunnittelussa edellä mainittujen periaatteiden pohjalta siten, että ehdotuksen "Saaret" kritiikissä esille tuodut virheet ja puutteet samalla korjataan.

Arvostelupöytäkirjan varmennus

Järvenpäässä 17.8.2007

Ari Åberg
Palkintolautakunnan puheenjohtaja

Rauha-Maria Mertjärvi
Kaupunginvaltuuston 2. varapuheenjohtaja

Pentti Tuovinen
Teknisen lautakunnan puheenjohtaja

Erkki Kukkonen
Kaupunginjohtaja

Markku Utti
Apulaiskaupunginjohtaja

Pentti Karhu
Tekninen johtaja

Ilkka Holmila
Kaupunginarkkitehti

Jesse Anttila
Arkkitehti SAFA

Päivi Saloranta
Arkkitehti SAFA

Seppo Itkonen
Arkkitehti

Terttu-Elina Wainio
Asemakaava-arkkitehti

Nimikuorten avaus

Palkittujen ja lunastettujen, kilpailun toiseen vaiheeseen valittujen ehdotusten nimikuoret todettiin SAFA:n uudelleensulkemiksi ja sinetöimiksi.

Palkinnon, lunastuksen ja kunniaininnon saivat seuraavat tekijät:

1. palkinto, ehdotus no 13, "Saaret"

Kari Nykänen, arkkitehti SAFA

Avustaja: Jaakko Kallio-Koski, arkkitehtiylioppilas

Liikennekonsultti (2. vaihe): Jorma Hämäläinen, insinööri

2. palkinto, ehdotus no 24, "Peltosaaret"

LINJA ARKKITEHDIT OY

Esa Paajanen, arkkitehti SAFA

Timo Koljonen, arkkitehti SAFA

Teemu Fyrstén, arkkitehti SAFA

Johan Lindfors, arkkitehtiylioppilas

Ville Niskasaari, arkkitehti SAFA

Avustaja (1. vaihe): VSU arkkitehtuuri- ja viheraluesuunnittelu Oy, Tommi Heinonen, hortonomi, maisema-arkkitehtiylioppilas

Asiantuntijat (2. vaihe):

Ympäristö ja viher-suunnittelu: VSU arkkitehtuuri- ja viheraluesuunnittelu Oy, Tommi Heinonen, hortonomi, maisema-arkkitehtiylioppilas

Liikennesuunnittelu: Ramboll Finland Oy, Oulu, Erkki Sarjanoja, diplomi-insinööri

3. palkinto, ehdotus no 15, "pioneerit"

1. vaihe:

Sanna Meriläinen, arkkitehtiylioppilas

2. vaihe:

Sanna Meriläinen, arkkitehtiylioppilas

Aino Aspiala, maisema-arkkitehtiylioppilas

Ville Nurkka, arkkitehtiylioppilas

Avustaja: Väinö Nikkilä, arkkitehtiylioppilas

Lunastus, ehdotus no 1, "NET"

Kari Martikainen, arkkitehti SAFA

Avustaja (2. vaihe): Kaisa Ikävalko, arkkitehti SAFA

Lunastus, ehdotus no 12, "Leporanka"

Elina Ahdeoja, arkkitehti

Anna Puisto, arkkitehti

Mika Saarikangas, rakennusarkkitehti

Mikko Siltanen, arkkitehti SAFA

Kunniamaininta, ehdotus no 11, "Milky Way"

Sami Heikkinen, arkkitehti SAFA

Vesa Humalisto, arkkitehti SAFA

Antti Lehto, arkkitehtiylioppilas

7. KILPAILUEHDOTUKSET, LUETTELO

Yläluokka, 9 ehdotusta

1	NET	2. vaiheeseen	lunastus
8	SARKAJAKO		
9	dekaDANCE		
10	Milky Way		kunniamaininta
11	Leporanka	2. vaiheeseen	lunastus
12	SAARET	2. vaiheeseen	1. palkinto
15	pioneerit	2. vaiheeseen	3. palkinto
18	Sieppari		
24	PELTOSAARET	2. vaiheeseen	2. palkinto

Keskiluokka, 11 ehdotusta

4	LEPOLASSE
7	Pienet Piirit
10	FULLER
14	DANCE PASTORALE
20	katokattoa
21	Amix
28	SAARIA
30	JÄRVENPÄÄN SAARET
31	356657
32	KIEPSU
33	SYMBIOOSI

Alaluokka, 13 ehdotusta

2	KONSTELLAATIO
3	UUDISRAIVA AJA
5	KURJET
6	KESKENERÄINEN SINFONIA
16	LASTUJA
17	PIHAPIIRIT
19	RONDO
22	IOM
23	INUIT
24	PnP
26	600120X
27	Pohjoiseen
29	Culminature

SAARET, 1. palkinto

Ylhäällä 2. vaiheen asuinkorttelin maantasokerros ja korttelinäkymä

Vasemmalla 1. vaiheen havainnekuva

Oikealla 2. vaiheen havainnekuva

PELTOSAARET, 2. palkinto

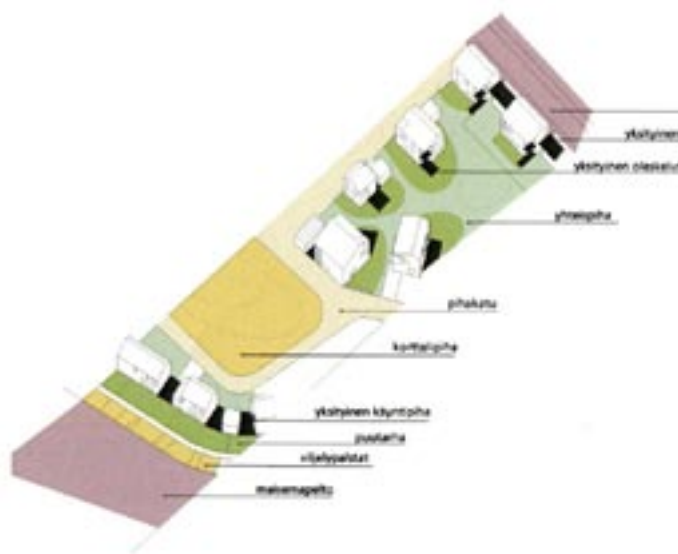
Vasemmalla 1. vaiheen kortteliaksonometria sekä 2. vaiheen näkymät asuntopihalta puistoon ja pihakadulta
Oikealla 2. vaiheen havainnekuva

pioneerit, 3. palkinto

Vasemmalla 1. vaiheen kortteliaksonometria
Alhaalla 2. vaiheen maantasokerros, tilahierarkia-
kaavio ja alueleikkaus
Oikealla 2. vaiheen havainnekuva

NET, lunastus

Vasemmalla 1. vaiheen kortteliaksonometria
Alhaalla 2. vaiheen maantasokerros, näkymät pää-
raitilta ja asuntokadulta sekä alueleikkauksia
Oikealla 2. vaiheen havainnekuva

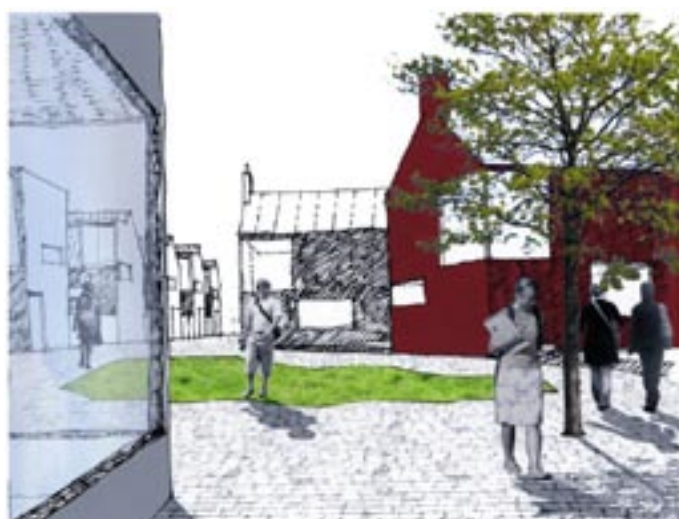
Leporanka, lunastus

Ylhäällä 1. vaiheen kortteliaksonometria
Vieressä ja alhaalla 2. vaiheen asuinkortteleiden maan-
tasokerroksia, alinna näkymät luostaripuutarhasta
pellolle ja saarikorttelista
Oikealla 2. vaiheen havainnekuva

NÄKYMÄ LUOSTARIPUUTARHASTA PELLOLLE

NÄKYMÄ SAARIKORTTELISTA

Milky Way, kunniainnointi

Ylhäällä 1. vaiheen kortteliaksonometria ja katunäkymiä
Oikealla 1. vaiheen havainnekuva

LIITE

Järvenpään Lepolan–Ristinummen yleinen kaksivaiheinen arkkitehtuurikilpailu

Ensimmäisen vaiheen ehdotusten näyttely 17.11. - 22.11.2006

Yhteenveto kansalaismielipiteistä

Milky Way (11)	• saarekkeita ja avointa tilaa, avoimen maiseman säilyttäminen • ihmisläheinen kokonaisuus, väljä ja samalla kyläyhteisömäinen • pisimmälle harkittu ehdotus koko alueesta • hyvä pysäköintiratkaisu • laajennettavuus • rakennukset tarpeeksi kaukana radasta • myötäilee nykyistä maisemaa muodostaen uusia saarekkeita
Fuller (10)	• erilainen kuin muualla Järvenpäässä • sen muodot ovat vallankumouksellisia, tuollaisia ei näe joka päivä • saksalaiskulttuurista rentoa pelkistettyä makua, sävyt fantastiset ja positiivisen iloiset
Leporanka (12)	• vihreää aluetta jätetty selvästi • asuntojen melumuuritus • järvinäkymistä huolehditu • hauskasti muotoiltuja taloja • kahvila näköalalla • puistoiset asuinalueet
Yleiset kilpailuun liittyvät ongelmat	• rakennukset liian lähellä rataa, meluongelma tai korkeat meluvallit • viheralueet tehtävä puistoiksi tai muuten hoidetuiksi • liikenteellisesti umpiperiä • muurimaiset meluesteet estävät näkymät radan suunnasta järvelle • pysäköinnin hallinta • liikenteen suuntautuminen keskustaan • Mannilantien päässä liikenne ruuhkautuu • liikenteelliset ongelmat jätetty suunnittelun ulkopuolelle • kulttuurimaisemaan sopimattomia rakennuksia • Ainolan ympärille pitäisi jättää enemmän tilaa • ahtaita viheralueita ja teoreettisia näkymiä • jalankulku hajaantuu epämääräisille pikkupoluille • yhteiset tilat esim. "kylätupa" eivät taida oikein toimia • urheilukenttien meluhaitat ympäristölle • missä lähikaupat ja vastaavat palvelut • ehdotuksissa pitäisi olla lapsillekin jotain • miten ehdotuksissa otettiin huomioon ekologinen asuminen? • Kyrölän seisake hyödynnetty huonosti • pihat liian pienet • liikaa pientaloja • ahtautta, talot liian lähellä toisiaan • monet ehdotukset liian väljiä, tuhlailtavia, eivät ota maisemaa ja vanhaa rakennuskantaa huomioon
Tärkeintä Lepolan-Ristinummen alueen rakentamisessa	• rakentamisen jakautuminen tasaisesti koko alueelle • koulu- ja urheilutilojen jatkuminen vyöhykkeenä • avointa maisemaa säilytettävä • kevyen liikenteen reitit suunniteltava toimiviksi, kokonaisuuden esteettisyys, yhteisöllisyys, rakentamisen tiiviys, jotta maisemaa säilyy • autottomat piha-alueet, turvallisuus, liikkumisen helppous, lähipalvelut • talvella hiihtolatu ja yhteys Tuusulan latuihin • kauppvoja tarvitaan ja terveydenhuoltoa • puistomaisuuden säilyttäminen • maaseutumaisuuden säilyttäminen ja väljyys • osana Järvenpään lähikeskustaa

	• toteutuskilpailuja mm. radanvarsikortteleista • jotain uutta tylsälle pellolle • historiallisten rakennusten säilyttäminen, myös "luonnontilaisia" alueita jätettävä • väljyyttä Ainolan ympärille • näkymät radalta järvelle ja kiintopisteisiin (navetta, opiston vanha päärakennus), avoin laaja vapaa-alue, jossa ei tunnu siltä, että kulkee ihmisten pihoiilla ja takapihoilla • alueelle tulisi ehdottomasti rakentaa mahdollisimman vähän, hieno asia Järvenpäällä, että näin lähellä keskustaa on vapaata ja kaunista luontoa • turhan paljon on jätetty peltoa väleihin • vapaata viheraluetta pitäisi säilyttää kaupunkilaisten virkistyskäyttöön, pääkaupunkiseudulta muutetaan Järvenpäähän juuri hyvien vapaa-ajanviettomahdollisuuksien äärelle • lasten ja nuorten huomioon ottaminen • lapsiperheiden huomioon ottaminen, nuorten vapaa-ajan tilat • rakentamisen keskittäminen radan ja Sipoontien varteen, valtakunnallisen suojeluaspektin huomioon ottaminen • kaupunkimaisuutta, keskusaukiot • sisääntulonäkymät Helsingistä päin tultaessa • parempi olisi jättää rakentamatta
Muita havaintoja	• kuka hoitaa ja miten pellot asutuksen keskellä? • rakennusoikeutta olisi saanut olla enemmän • Ristinummen etelä-kaakkoiset osat unohdettu liikenteellisesti • alueen päiväkotit – ala-aste – vanhuspalvelut etelämmäksi • lasten ja perheiden kokoontumispaikaksi "kylänmäki" (esim. Tanhuniitty) jossa voi liukua ja lasketella tai pitää vaikka kesäjuhlia • tori on mukava lisä ja se luo kylä/yhteisötunnelmaa, yhteenkuuluvuutta • puutarhakaupunkimaista miljöötä tulee lisätä • urheilualueen jatkaminen kohdealueelle on hyvä asia, akseli Invan uimahallilta urheilupuiston poikki etelään on yksi Järvenpään hienoimpia